

POLONUS

3

234

2016

**Związek Polaków w Rumunii
Uniunea Polonezilor din România**

**Zdrowych, pogodnych, pełnych nadziei i wiary Świąt Wielkanocnych,
spędzonych z rodziną i przyjaciółmi przy suto zastawionym stole
i w atmosferze radości ze Zmartwychwstania Pańskiego,
dającej siłę i wiarę na przyszłość.**

**Aby w te święta tradycji stało się zadość
i żeby wiosna zagościła także w naszych sercach**

życzy

***prezes Związku Polaków w Rumunii
Gerwazy Longher***

Sfintele Sărbători de Paște să vă aducă sănătate, seninătate, speranță și credință.

**Să petreceți aceste momente împreună cu familia
și prietenii în jurul mesei îmbelșugate,
într-o atmosferă de bucurie prilejuită de Învierea Domnului
care dă putere și credință în viitor.**

**Fie ca în aceste sărbători tradițiile să prisosească,
iar primăvara să-și facă loc în sufletele noastre
vă urează**

***Președintele Uniunii Polonezilor din România
Ghervazen Longher***

**Wielkanoc to szczególnie moment zadumy i odradzania się nadziei,
ale także radości ze Zmartwychwstania Pańskiego.**

**Z okazji zbliżających się świąt Wielkiej Nocy życzymy naszym Czytelnikom,
aby był to dla Państwa czas poświęcony najbliższym,
pełen pokoju, miłości, wiary oraz radości i wzajemnej życzliwości.**

**Aby w te święta nie zabrakło miłych gości, smacznych potraw,
wyjątkowej atmosfery i wiosennej pogody**

życzy

Redakcja „Polonusa”

**Paștele este un moment deosebit de renaștere a speranței
și un moment de bucurie a Învierii Domnului.**

**Cu ocazia Sărbătorilor de Paște dorim tuturor Cititorilor noștri
ca acest timp sfânt să fie dedicat celor apropiați,
să fie plin de pace, dragoste, credință și gânduri bune.**

**Fie ca în aceste sărbători să nu vă lipsească oaspeții dragi, mâncărurile gustoase,
atmosfera excepțională și vremea călduroasă**

vă urează

Redacția „Polonus”

Wielkanocna paska

Paska (czyli pascha) to proste ciasto, nie tak bogate jak drożdżowa baba i nielukrowane. Z paską jada się wszystkie świąteczne wędliny, paską dzieli się na rozpoczęcie wielkanocnego śniadania. Tak jest w Nowym Soku, ale i w innych miejscowościach, w których mieszkają Polacy w Rumunii. Paska jest nieodłącznym elementem wielkanocnej święconki. W Polsce paska też jest znana, a jako produkt o nazwie Paska Bukowińska wpisana jest na listę produktów tradycyjnych województwa lubuskiego. Paskę piecze się w okrągłych formach – kilku mniejszych lub jednej większej, rośnie wysoka, lecz mimo to pozostaje dość ciężka, zbita – bardziej „chlebowa” niż wielkanocna baba. Tradycyjnie zdobiona jest wiankami, kwiatami, ptaszkami lepionymi z resztek ciasta.

Poniżej podajemy przepis na paskę Gertrudy Poleacec z Nowego Soku.

Składniki

7-8 dag drożdży, 1/4 szklanki cukru, 1 kg mąki, 1/2 l mleka, 7-8 żółtek, 1/4 łyżeczki soli, 10 dag masła, 5 łyżek oleju, skórka otarta z 1/2 cytryny, 8-10 dag rodzynek, 1 jajko

Sposób przygotowania

Do miseczki wkruszamy drożdże, dodajemy trochę cukru i mąki. Rozprowadzamy ciepłym mlekiem, aby masa uzyskała konsystencję gęstej śmietany. Przykrywamy ściereczką i odstawiamy w ciepłe miejsce do wyrośnięcia. W tym czasie ucieramy żółtka z pozostałym cukrem. Kiedy drożdże wyrosną, dodajemy je do pozostałej mąki i utartych żółtek. Dolewamy resztę podgrzanego mleka i solimy. Zagniatamy do czasu, aż ciasto zacznie odchodzić od rąk. Odstawiamy w ciepłe

Pasca de Paște

Pasca este făcută dintr-un aluat simplu și nu atât de complex cum este aluatul cu drojdie pentru babă neglazurată. Cu pască se mănâncă toate mezelurile de sărbători, pasca se împarte la începutul mesei din dimineața Paștelui. Așa este tradiția la Solonețu Nou, dar și în alte localități unde locuiesc polonezi în România. Pasca este un element nelipsit din coșul sfințit de Paște. Pasca este cunoscută și în Polonia, iar ca produs are denumirea de Pască Bucovineană și este înscrisă pe lista produselor tradiționale a județului Lubuskie. Pasca se coace în formă rotundă, câteva mai mici sau una mare, crește înaltă și, în ciuda acestui fapt, rămâne destul de grea. În comparație cu baba de Paște are o textură care se aseamănă mai mult cu pâinea. În mod tradițional este ornată cu coronițe, flori și păsări făcute din resturi de aluat.

Mai jos vă prezentăm rețeta de pască a Gertrudei Poleacec din Solonețu Nou.

Ingrediente

7-8 grame de drojdie, 1/4 cană de zahăr, 1 kg făină, 1/2 l lapte, 7-8 gălbenușuri, 1/4 linguriță de sare, 10 grame de unt, 5 linguri de ulei, coajă rasă de la 1/2 de lămâie, 8-10 grame de stafide, 1 ou

Mod de preparare

Într-un castronel sfărâmăm drojdia, adăugăm puțin zahăr și făină. Dizolvăm cu puțin lapte cald până capătă consistența unei smântâni groase. Acoperim cu un prosopel și punem într-un loc cald să crească. Între timp frecăm gălbenușurile cu restul de zahăr. Când drojdia a crescut, o adăugăm în restul de făină și în gălbenușurile frecate cu zahărul. Adăugăm restul de lapte încălzit și sarea. Frământăm până când aluatul se desprinde de pe mâini. Punem aluatul într-un loc cald

miejsce do wyrośnięcia. Kiedy masa podwoi objętość, dodajemy stopione masło, olej i skórkę cytrynową. Zagniatamy i znowu odstawiamy do wyrośnięcia. Na-stępnie dodajemy namoczone wcześniej rodzyunki, zagniatamy ponownie i napełniamy ciastem (do połowy) natłuszczone formy. Odstawiamy do wyrośnięcia. Kiedy ciasto wypełni formy, smarujemy je po wierzchu rozmażonym jajkiem i pieczemy w 160-180°C. Najlepiej piec paskę najpierw przez 30 minut tylko od spodu, a potem dopiec na rumiano przy włączonych górnej i dolnej grzałce. Paskę przed włożeniem do piekarnika możemy dodatkowo ozdobić własnoręcznie zrobionymi dekoracjami z części ugnieczonego ciasta.

Tekst i zdjęcia: Iwona Olszewska-Marculeac

ca să crească. Când acesta s-a dublat adăugăm untul topit, uleiul și coaja de lămâie. Frământăm și iar punem aluatul la crescut. Apoi adăugăm stafidele înmuiate anterior, frământăm din nou și punem aluatul până la jumătate în forma unsă. Punem de-o parte la crescut. Când aluatul umple forma, îl ungem cu oul bătut și coacem la 160-180°C. Cel mai bine este ca la început să coacem pasca timp de 30 de minute pornind la cuptor doar încălzitorul de jos, iar mai apoi ca să o rumenim pornim ambele încălzitoare ale cuptorului. Înainte de a o introduce în cuptor putem să o decorăm manual cu resturile de aluat.

Trad. I. Dascălu

BUKOWINA
= **dzieje, miejsca, ludzie**

BUCOVINA
= **istorie, locuri, oameni**

Tercjarze na Bukowinie

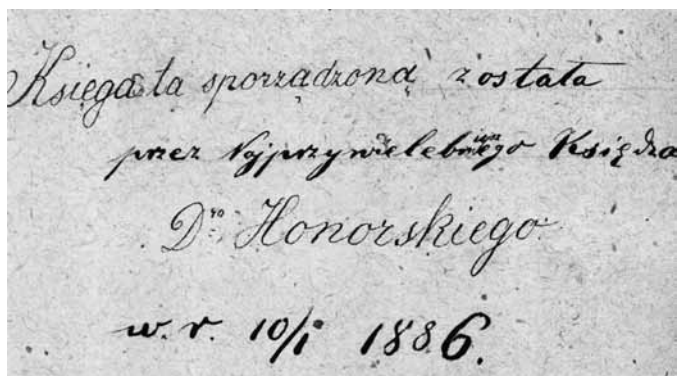
Na przełomie XIX i XX w. nastąpił w Polsce rozwój stowarzyszeń brackich, które gromadziły w swych szeregach ludzi wszystkich stanów i grup społecznych. Organizacje te stanowiły odpowiedź na istniejące wówczas potrzeby społeczno-religijne i stwarzały nowe formy pogłębiania życia religijnego oraz działalności społecznej i dobroczynnej. Początek działalności kościelnych bractw i stowarzyszeń na Bukowinie przypada na II połowę XIX w., a ich intensywny rozwój nastąpił w okresie poprzedzającym I wojnę światową.

Pierwszym związkiem religijnym powstałym w Czerniowcach było Zgromadzenie Braci i Sióstr Tercjarzy, czyli III Zakon św. Franciszka. Tercjarstwo sięga swoimi początkami 1221 r., a zatwierdzenie reguli nastąpiło 18 sierpnia 1289 r. na mocy konstytucji *Supra Montem* papieża Mikołaja VI. Trwałe struktury

Terțiarii în Bucovina

La finele sec. al XIX-lea și începutul sec. XX în Polonia s-a accentuat dezvoltarea asociațiilor religioase care înglobau în rândurile lor oameni din diferite stări și grupuri sociale. Aceste organizații au fost un răspuns la nevoile socio-religioase existente și au creat noi forme de aprofundare a vieții religioase și a activităților sociale și caritabile. Începutul confraterniilor și asociațiilor bisericesti din Bucovina survine în a doua jumătate a sec. al XIX-lea, iar dezvoltarea lor intensă a avut loc în perioada de dinaintea primului război mondial.

Prima confraternie religioasă înființată la Cernăuți a fost Ordinul fraților și surorilor Terțiarilor sau Al Treilea Ordin al Sf. Francisc. Terțiarii au începuturile lor în anul 1221, iar aprobarea regulilor a avut loc la data de 18 august 1289 prin constituția *Supra Montem* a papei Nicolae al VI-lea. Ordinul Al Treilea franciscan a obținut structuri organizatorice permanente abia în timpurile moderne, prin enciclica *Auspicato* din data de 17 septembrie 1882 și prin constituția *Misericors*

Strona tytułowa Księgi członków
Tercjarzy z Czerniowiec

organizacyjne III Zakon franciszkański uzyskał dopiero w czasach nowożytnych na mocy encykliki *Auspicato Filius* z 30 maja 1883 r. oraz konstytucji *Misericors Dei Filius* z 30 maja 1883 r., wydanych przez papieża Leona XIII. Celem tercjarstwa było realizowanie ideałów franciszkańskich i pogłębienie życia religijnego opartego na regule ułożonej przez św. Franciszka przez ludzi świeckich.

Inicjatorem tercjarstwa na Bukowinie był arcybiskup Zygmunt Szczęsny Feliński, który pragnął, by III Zakon stał się głównym ruchem odnowy religijno-moralnej wśród wiernych. W 1883 r. założył on pierwszą wspólnotę tercjarzy przy kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Czerniowcach i przez kolejne trzy lata był jej moderatorem. Po wydaleniu arcybiskupa z Bukowiny, funkcję dyrektora III Zakonu franciszkańskiego przejął ks. dr Władysław Honorski ze Lwowa. Współpracował on ściśle z ormiańskokatolickim proboszczem z Czerniowiec ks. Kajetanem Kasprowiczem, wybitnym reprezentantem odnowy religijnej na Bukowinie, który w 1891 r. uzyskał pozwolenie na przyjmowanie nowych członków do III Zakonu franciszkańskiego. Ks. Honorski założył 10 stycznia 1886 r. księgę członków, która zawiera wiele szczegółów z życia czerniowieckiego III Zakonu. Przełożoną nowopowstałej kongregacji została s. Kornela Kornicka (imię zakonne Franciszka), która jako pierwsza złożyła 18 stycznia 1887 r. uroczystą profesję na ręce arcybiskupa Felińskiego. Charakterystyczny element czerniowieckiego tercjarstwa stanowił fakt, że był to ruch kobiecy, zrzeszający kobiety ze wszystkich warstw społecznych i grup etnicznych. Od tercjarek wymagana była obecność na comiesięcznym zebraniu, które zawsze odbywało się pod przewodnictwem ks. dyrektora. W październiku 1913 r., po ustąpieniu ks. Honorskiego, dyrektorem czerniowieckiego III Zakonu został ks. Józef Łuczko, który zaangażował tercjarki

Dei Filius din data de 30 mai 1883 semnate de Papa Leon al XIII-lea. Scopul terțiarilor era acela de a realiza idealurile franciscane și aprofundarea vieții religioase de către laici bazată pe regula Sf. Francisc.

Inițiatorul terțiarismului din Bucovina a fost arhiepiscopul Zygmunt Szczęsny Feliński, care a vrut ca Ordinul Al Treilea să devină mișcarea majoră de reînnoire morală și religioasă a credincioșilor. În anul 1883 a fondat prima comunitate terțiară pe lângă biserica cu hramul Înălțarea Sfintei Cruci din Cernăuți și, timp de trei ani, a fost moderatorul grupei. După expulzarea arhiepiscopului din Bucovina, funcția de director al Ordinului Al Treilea franciscan a fost preluată de pr. dr. Władysław Honorski din Lvov. El a colaborat îndeaproape cu păstorul armeano-catolic din Cernăuți pr. Kajetan Kasprowicz, un reprezentant de seamă al renașterii religioase din Bucovina, care în anul 1891 a obținut permisiunea de a admite noi membri în Ordinul Al Treilea franciscan. Pr. Wł. Honorski a înființat la data de 10 ianuarie 1886 Cartea membrilor Terțiarilor, care conține numeroase detalii despre viața și activitatea Ordinului Al Treilea din Cernăuți. Superioară a noii congregații a fost aleasă s. Kornelia Kornicka (nume terțiar Francisca) care a fost prima, cea care la data de 18 ianuarie 1887 a depus profesia solemnă în prezența arhiepiscopului Z. Sz. Feliński. Un element caracteristic al terțiarelor din Cernăuți a fost acela că era o grupare formată din femei, reunind persoane din

№	Imię i nazwisko	Zmiana	profesja	data
1.	Kornela Kornicka	Franciszka	1887 1887	1887
2.	Anna Felicja	Elżbieta	1887 1887	1887
3.	Katarzyna Jedrzejewska	Marya	1888 1888	1888
4.	Julia Koraków	Franciszka	1888 1888	1891
5.	Stawroniska Kornela	Elżbieta	1889 1889	1891
6.	Bojarska Emilia	Augusta	1889 1889	1891
7.	Russow Józefa	Maria	1891 1891	1893
8.	Skalska (z domu) Aniela	Franciszka	1891 1891	1893
9.	Teichmann Józefa	Józefa	1893 1893	1895
10.	Lewonicka Antonina	Stanisława	1893 1893	1895
11.	Kagorska Katarzyna	Barbara	1895 1895	1896
12.	Steiner Katarzyna	Klara	1895 1895	1896
13.	Hryszkiewicz Katarzyna	Franciszka	1895 1895	1896

Pierwsza strona zawierająca spis członkiń

Źródło: AALL (Archiwum archidiecezji lwowskiej we Lwowie), sygn.: Cern. V-3.

w opiekę nad chorymi i cierpiącymi, a w 1930 r. zastąpił go na tym stanowisku ks. Wojciech Grabowski.

Po zakończeniu I wojny światowej wśród czerniowieckich tercjarek doszło do rozbieżności poglądów w odniesieniu do używanego dotychczas stroju zakonnego. Część tercjarek stosowała tzw. franciszkański sznur (*cingulum*) jako znak przynależności do III Zakonu, natomiast pozostałe członkinie, wraz z przełożoną s. Aurelią Malikiewiczówną, zastąpiły dawny pas na szkaplerz seraficki, który był noszony pod ubraniem. Na tle tych animozji wikariusz generalny ks. Klemens Swoboda zauważył, że czerniowiecka kongregacja tercjarek nie posiada kanonicznej erekcji i dla uniknięcia podziału zwrócił się do władz zakonu franciszkańskiego w Rzymie z prośbą o mianowanie osobnego promotora III Zakonu na Bukowinie. Reskryptem Kongregacji dla Spraw Zakonnych z 25 sierpnia 1925 r. ks. Swoboda został mianowany moderatorem III Zakonu na Bukowinie z prawem nadawania stroju i przyjmowania profesji zakonnej od kandydatek. W związku z tym wikariusz generalny potwierdził ks. Łuczkę na stanowisku dyrektora tercjarek i podjął starania o kanoniczną erekcję, która została nadana wspólnocie III Zakonu franciszkańskiego z Czerniowiec 29 listopada 1925 r. przez polskiego ministra prowincjalnego o. Benedykta Wierciocha.

W 1933 r. czerniowieckie tercjarki III Zakonu obchodziły jubileusz 50-lecia, zaś uroczystościom przewodniczył wikariusz generalny ks. Wojciech Grabowski, który podczas swego przemówienia wezwał serafickie tercjarki, by swoją posługą oddziaływały zarówno na sferę życia duchowego, jak i na zachodzące procesy w dziedzinie kulturalnej i społecznej ze względu na nowe uwarunkowania polityczne i opór stawiany przez władze rumuńskie szczególnie w dziedzinie polskiego szkolnictwa. Czerniowieckie tercjarki starały się nie tylko o podniesienie wiedzy religijnej, ale usiłowały wyjść naprzeciw niepokojom społecznym, jakie zdominowały społeczność bukowińską podczas I wojny światowej, zbierały datki dla ubogich, czuwały nad przykładowym życiem i zalecały stałą modlitwę o pokój i zgodę między zróżnicowanymi pod względem wyznaniowym mieszkańcami Czerniowiec.

W dziejach czerniowieckich tercjarek do III Zakonu przystąpiło łącznie 128 członkiń. Pomimo licznych starań, ruch ten nie przyjął się w innych ośrodkach duszpasterskich na Bukowinie. Działalność tercjarzy zakończyła się w chwili wybuchu II wojny światowej.

toate clasele sociale și grupările etnice. Terțiarele se obligau să fie prezente la întâlnirea lunară care avea loc întotdeauna sub conducerea părintelui director. În luna octombrie a anului 1913, după demisia pr. Wł. Honorski, director Ordinului Al Treilea din Cernăuți a fost ales pr. Iosif Łuczko, care le-a angajat pe terțiare în îngrijirea bolnavilor și celor suferinzi, iar în anul 1930 l-a înlocuit în această funcție pr. Wojciech Grabowski.

După primul război mondial printre terțiarele din Cernăuți s-a ajuns la o divergență de opinii în ceea ce privește îmbrăcămintea lor religioasă. O parte dintre terțiare folosea așa-numitul cordon franciscan (*cingulum*) ca semn de apartenență la Ordinul Al Treilea, în timp ce rămase alături de superioara Aurelia Malikiewiczówna celelalte membre au înlocuit vechiul cordon cu scapularul serafic care era purtat sub veșminte. Pe fondul acestor animozități, vicarul general pr. Clemens Swoboda a observat că Ordinul Terțiarelor din Cernăuți nu dispunea de actul de înființare canonică și pentru a evita o scindare a apelat la autoritățile Ordinului Franciscan din Roma, solicitând numirea unui promotor separat pentru Ordinul Al Treilea din Bucovina. Prin rescriptul Congregației pentru Ordinele Religioase din data de 25 august 1925, pr. C. Swoboda a fost numit moderator al Ordinului Al Treilea din Bucovina cu dreptul de a decide cu privire la îmbrăcămintă și de a primi profesia religioasă a candidaților. În acest context, vicarul general l-a confirmat pe pr. I. Łuczko ca director al terțiarelor și a inițiat procedurile pentru actul de înființare canonică, care a fost atribuit comunității Ordinului Al Treilea franciscan din Cernăuți la data de 29 noiembrie 1925 de către ministrul provinciei poloneze pr. Benedict Wiercioch.

În anul 1933 terțiarele din Cernăuți au sărbătorit a 50-a aniversare, iar festivitățile au fost prezidate de vicarul general pr. W. Grabowski, care în discursul său le-a îndemnat pe terțiarele serafice ca prin activitatea lor să se impună atât pe plan spiritual, cât și în procesele sociale care au cuprins domeniul activităților culturale și sociale din cauza politicii autorităților române care îngreuna în special domeniul educației poloneze. Terțiarele din Cernăuți au încercat nu numai să ridice nivelul cunoștințelor religioase, dar au încercat să protejeze în fața neliniștii sociale care a dominat comunitatea bucovineană în timpul primului război mondial. Organizau colecte pentru cei săraci, vegheau asupra unei vieți exemplare și îndemneau la rugăciune pentru pace și armonie între locuitorii diversificați din punct de vedere religios din Cernăuți. În istoria terțiarelor din Cernăuți Ordinul Al Treilea a numărat în total 128 de membri. În ciuda numeroaselor eforturi depuse, această congregație nu a pătruns și în alte centre pastorale din Bucovina. Activitatea terțiarilor s-a încheiat odată cu izbucnirea celui de-al doilea război mondial.

XII Światowe Zimowe Igrzyska Polonijne Podkarpacie 2016

Polonijne Igrzyska Sportowe po raz pierwszy odbyły się jeszcze w okresie międzywojennym w 1934 r. Przywrócono je w okresie PRL w 1974 r. Były to igrzyska letnie, natomiast w 1986 r. odbyły się także pierwsze igrzyska zimowe. Letnie i zimowe igrzyska dla Polaków zamieszkałych za granicą odbywają się co 2 lata, organizowane przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” oraz miasta – gospodarzy.

Tegoroczne XII Światowe Zimowe Igrzyska Polonijne Podkarpacie 2016 zorganizował Podkarpacki Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” i Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego.

Rozpoczęły się one 27 lutego w Arłamowie Koncertem Galowym z udziałem zespołu VOX i Janusza Radka. Podczas ceremonii otwarcia odbyło się ślubowanie zawodników i sędziów, wciągnięcie flagi na maszt oraz zapalenie znicza olimpijskiego. Oficjalnego otwarcia dokonali marszałek województwa podkarpackiego Władysław Ortyl i prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Longin Komołowski. Odczytany został list Prezydenta RP Andrzeja Dudy, który objął igrzyska honorowym patronatem. Wystąpili także marszałkowie Sejmu i Senatu RP.

W niedzielę, w dniu wolnym jeszcze od sportowych zmagani, uczestnicy igrzysk udali się na wycieczkę do Lwowa, gdzie złożyli kwiaty na cmentarzu Orłąt Lwowskich, wzięli udział we Mszy św. w lwowskiej katedrze, a także odwiedzili operę lwowską.

Począwszy od poniedziałku, 29 lutego przez kolejnych sześć dni w Ustrzykach Dolnych, Sanoku i Przemyślu odbyły się zawody, w których udział wzięło prawie 500 sportowców z 18 krajów w następujących dyscyplinach: biathlon, wielobój łyżwiarski, short track, snowboard, narciarstwo alpejskie, narciarstwo biegowe, nordic walking, hokej na lodzie oraz w konkurencji dla amatorów pod nazwą igrzyska retro.

Ceremonia zamknięcia igrzysk odbyła się 5 marca w Arłamowie. Najliczniejsze ekipy przyjechały na igrzyska z Litwy i Czech i to te dwa kraje zdobyły największą liczbę medali. Miejsce trzecie w medalowej klasyfikacji zajęła Białoruś.

W ceremonii otwarcia igrzysk udział wzięli poseł Gerwazy Longher – prezes Związku Polaków w Rumunii, wraz z małżonką. „Nie po raz pierwszy uczestniczę w takim wydarzeniu i zawsze żałuję, że nie ma tam ze mną zawodników z Rumunii” – powiedział po powrocie z igrzysk. „To wprawdzie poważna sportowa rywalizacja na wysokim poziomie, ale także wspaniałe spotkanie Polaków mieszkających za granicą”.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

A XII-a ediție a Jocurilor Mondiale de Iarnă pentru Diaspora Poloneză Podkarpacie 2016

Jocurile sportive pentru diaspora poloneză au fost organizate pentru prima dată în perioada interbelică, în anul 1934. Organizarea acestora a fost reluată în 1947, în perioada Republicii Populare Polone. Acestea se organizau vara, însă în 1986 s-au organizat pentru prima dată jocurile de iarnă. Jocurile de vară și de iarnă pentru polonezii care locuiesc în afara țării au loc odată la doi ani și sunt organizate de Asociația „Wspólnota Polska” și de orașele gazdă.

Ediția din acest an, cea de-a XII-a ediție a Jocurilor de Iarnă pentru Diaspora Poloneză Podkarpacie 2016, a fost organizată de Asociația „Wspólnota Polska” din regiunea Podkarpacie și Consiliul Județean Podkarpackie.

Competiția a debutat pe 27 februarie la Arłamów cu un concert de gală cu participarea ansamblului VOX și al lui Janusz Radek. În timpul ceremoniei de deschidere a avut loc depunerea jurământului jucătorilor și al arbitrilor, arborarea steagului precum și aprinderea torței olimpice. Deschiderea oficială a fost făcută de către președintele Consiliului Județean Podkarpackie Władysław Ortyl și de către președintele Asociației „Wspólnota Polska” Longin Komołowski. S-a dat citire scrisorii președintelui R.P. Andrzej Duda sub al cărui înalt patronaj s-a desfășurat competiția. Au luat cuvântul și președinții celor două camere ale Parlamentului.

Duminică, ziua fără competiții sportive, participanții au plecat într-o excursie la Lvov, unde au depus flori la cimitirul „Vulturii Lvovului”, au participat la sfânta liturghie din catedrala din Lvov și au vizitat opera din localitate.

Începând de luni, 29 februarie, timp de șase zile s-au desfășurat competițiile în Ustrzyki Dolne, Sanok și Przemyśl, la care au participat circa 500 de sportivi din 18 state la următoarele discipline: biathlon, patinaj viteză, short track, snowboard, schi alpin, schi fond, nordic walking, hochei pe gheață, precum și în competițiile pentru amatori sub denumirea de jocuri retro.

Ceremonia de încheiere a jocurilor a avut loc pe 5 martie la Arłamów. Cele mai numeroase echipe au fost din Lituania și Cehia și tot aceste două țări au obținut cele mai multe medalii. Locul trei în topul numărului de medalii obținute l-a ocupat Belarus.

La ceremonia de deschidere a Jocurilor de Iarnă a participat și deputatul Ghervazen Longher – președintele Uniunii Polonezilor din România împreună cu soția sa. „Nu este prima dată când particip la un astfel de eveniment și regret mereu că nu sunt însoțit de sportivi din România” – a spus Ghervazen Longher după întoarcerea de la competiții. „Este într-adevăr o competiție sportivă serioasă, la un nivel înalt, dar și o ocazie minunată de întâlnire cu polonezii care trăiesc în afara granițelor Poloniei”.

Trad. I. Dascălu

KWIECIEŃ

- 1 IV** – 120. rocznica urodzin **Poli Gojawiczyńskiej** (1896-1963), powieściopisarki, nowelistki;
- 3 IV** – 120. rocznica urodzin **Józefa Czapskiego** (1896-1993), prozaika, krytyka, malarza; 130. rocznica urodzin **Władysława Tatarkiewicza** (1886-1980), filozofa, historyka sztuki, estetyka;
- 5 IV** – 145. rocznica urodzin **Władysława Grabskiego** (1871-1949), ekonomisty, polityka;
- 6 IV** – 115. rocznica urodzin **Mariana Hemara** (1901-1972), poety, satyryka;
- 8 IV** – 125. rocznica urodzin **Witolda Wandurskiego** (1891-1934), dramaturga, poety, działacza kulturalnego i oświatowego;
- 9 IV** – 115. rocznica urodzin **Stanisława Wigury** (1901-1932), konstruktora lotniczego, pilota; 80. rocznica urodzin **Jerzego Maksymiuka** (1936), kompozytora, dyrygenta i pianisty;
- 12 IV** – 60. rocznica śmierci **Tadeusza Strumillo** (1929-1956), muzykologa i taternika;
- 13 IV** – 140. rocznica urodzin **Zygmunta Kaweckiego** (1876-1955), dramatopisarza i prozaika;
- 14 IV** – 100. rocznica urodzin **Wojciecha Żukrowskiego** (1916-2000), prozaika, poety, dziennikarza;
- 15 IV** – 130. rocznica urodzin **Tadeusza Kutrzeby** (1886-1947), generała kampanii wrześniowej, dowódcy Armii „Poznań”, autora książek o tematyce wojennej;
- 16 IV** – 70. rocznica urodzin **Macieja Wojtyszko** (1946), reżysera, dramatopisarza, scenarzysty, autora książek dla dzieci;
- 17 IV** – 155. rocznica śmierci **Józefa Paszkowskiego** (1817-1871), poety, wybitnego tłumacza utworów Szekspira;
- 18 IV** – 40. rocznica śmierci **Anieli Gruszeckiej** (1884-1976), powieściopisarki, krytyka literackiego;
- 20 IV** – 190. rocznica śmierci **Zygmunta Vogla** (1764-1826), malarza i rysownika;
- 24 IV** – 130. rocznica urodzin **Juliusza Kleinera** (1886-1957), historyka i teoretyka literatury, edytora;
- 27 IV** – 120. rocznica urodzin **Zygmunta Berlinga** (1896-1980), generała, działacza politycznego, dowódcy 1. Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki;
- 30 IV** – 105. rocznica śmierci **Stanisława Brzozowskiego** (1878-1911), filozofa, teoretyka kultury, krytyka literackiego, publicysty, powieściopisarza.

APRILIE

- 1 IV** – 120 de ani de la nașterea **Polei Gojawiczyńska** (1896-1963), romancieră, nuvelistă;
- 3 IV** – 120 de ani de la nașterea lui **Józef Czapski** (1896-1993), prozator, critic, pictor; 130 de ani de la nașterea lui **Władysław Tatarkiewicz** (1886-1980), filosof, istoric de artă, estetician;
- 5 IV** – 145 de ani de la nașterea lui **Władysław Grabski** (1871-1949), economist, politician;
- 6 IV** – 115 ani de la nașterea lui **Marian Hemar** (1901-1972), poet, satiric;
- 8 IV** – 125 de ani de la nașterea lui **Witold Wandurski** (1891-1934), dramaturg, poet, militant cultural și în domeniul învățământului;
- 9 IV** – 115 ani de la nașterea lui **Stanisław Wigura** (1901-1932), constructor de avioane, pilot; 80 de ani de la nașterea lui **Jerzy Maksymiuk** (1936), compozitor, dirijor și pianist;
- 12 IV** – 60 de ani de la moartea lui **Tadeusz Strumillo** (1929-1956), muzicolog și alpinist;
- 13 IV** – 140 de ani de la nașterea lui **Zygmunt Kawecki** (1876-1955), dramaturg și prozator;
- 14 IV** – 100 de ani de la nașterea lui **Wojciech Żukrowski** (1916-2000), prozator, poet, jurnalist;
- 15 IV** – 130 de ani de la nașterea lui **Tadeusz Kutrzeba** (1886-1947), general al campaniei din septembrie, comandant al Armatei „Poznań”, autor de cărți cu tematică de război;
- 16 IV** – 70 de ani de la nașterea lui **Maciej Wojtyszko** (1946), regizor, dramaturg, scenarist, autor de cărți pentru copii;
- 17 IV** – 155 de ani de la moartea lui **Józef Paszkowski** (1817-1871), poet, renumit traducător din creațiile lui Shakespeare;
- 18 IV** – 40 de ani de la moartea **Anieliei Gruszecka** (1884-1976), romancieră, critic literar;
- 20 IV** – 190 de ani de la moartea lui **Zygmunt Vogel** (1764-1826), pictor și desenator;
- 24 IV** – 130 de ani de la nașterea lui **Juliusz Kleiner** (1886-1957), istoric și teoretician al literaturii, editor;
- 27 IV** – 120 de ani de la nașterea lui **Zygmunt Berling** (1896-1980), general, militant politic, comandant al I Diviziei de Infanterie „Tadeusz Kościuszko”;
- 30 IV** – 105 ani de la moartea lui **Stanisław Brzozowski** (1878-1911), filosof, teoretician al culturii, critic literar, publicist, romancier.

ROK FELIKSA NOWOWIEJSKIEGO ANUL LUI FELIKS NOWOWIEJSKI

Sejm Rzeczypospolitej przyjął uchwałę o ustanowieniu roku 2016 Rokiem Feliksa Nowowiejskiego – kompozytora, dyrygenta, autora muzyki do „Roty”.

„Sejm ustanawia Feliksa Nowowiejskiego patronem 2016 r. w przekonaniu o szczególnym znaczeniu dorobku tego wybitnego kompozytora, dyrygenta, pedagoga, organisty wirtuoza, organizatora życia muzycznego i szambelana papieskiego” – głosi uchwała, przygotowana przez posłów PSL.

„Artysta był autorem wielu pieśni patriotycznych, które umacniały tożsamość narodową Polaków. W niepodległej Polsce brał czynny udział w tworzeniu i organizowaniu życia artystycznego (...). Jego dorobek wywarł wpływ na kulturę muzyczną całego świata, a w szczególności Polski. Artysta zawsze stał po stronie polskości i polskiej kultury” – czytamy w uchwale.

Feliks Nowowiejski urodził się 7 lutego 1877 r. w Barczewie, na Warmii. Rodzice bardzo dbali o wychowanie patriotyczne i religijne swoich dzieci. Matka Katarzyna lubiła śpiewać, znała polskie pieśni, które przyszedł kompozytor wykorzystał po latach w swojej twórczości. Nie wiadomo, kto zaczął uczyć małego Feliksa muzyki, ale zachowała się informacja o tym, że już w wieku 10 lat skomponował suitę fortepianową zatytułowaną „Łatwe tańce klasyczne i współczesne”. Na tej podstawie przyjęto go do prowadzonej przez jezuitów szkoły muzycznej w Świętej Lipce. Oprócz gry na organach opanował tam również podstawy gry na fortepianie, skrzypcach, wiolonczeli i waltorni.

W 1893 r. rodzina przeprowadziła się do Olsztyna. Feliks przerwał naukę w szkole muzycznej i podjął pracę w Pruskiej Orkiestrze Pułku Grenadierów. Już wtedy komponował utwory na orkiestrę wojskową. W 1898 r. otrzymał I nagrodę stowarzyszenia „The British Musician” na konkursie kompozytorskim w Londynie za utwór „Pod sztandarem pokoju”. Marsz ten stał się bardzo popularny – orkiestry wojskowe na świecie do dziś mają go w swoim repertuarze. Dzięki tej nagrodzie Feliks dysponował już sumą pieniędzy, która pozwoliła mu na opłacenie studiów w Berlinie.

Po powrocie do kraju przez dwa lata sprawował funkcję organisty w olsztyńskiej parafii św. Jakuba. W 1900 r. uczestniczył w kursie z zakresu chorału gregoriańskiego i polifonii na uczelni w Ratzbonie. W tym samym roku został przyjęty do Szkoły Mistrzów przy Królewskiej Akademii Sztuk Pięknych w Berlinie, gdzie studiował muzykologię i estetykę na uniwersytecie Fryderyka Wilhelma.

Seimul Republicii Polone a adoptat hotărârea privind declararea anului 2016 Anul Feliks Nowowiejski – compozitor, dirijor, autorul muzicii pentru „Rota”.

„Seimul îl declară pe Feliks Nowowiejski patronul anului 2016, membrii acestuia fiind convinși de importanța deosebită a patrimoniului acestui compozitor eminent, dirijor, pedagog, organist virtuoz, organizatorul vieții muzicale și șambelanul papal” – se menționează în hotărârea, pregătită de către deputații PSL.

„Artistul a fost autorul multor cântece patriotice care întăreau identitatea națională a polonezilor. În Polonia independentă a luat parte activă la crearea și organizarea vieții artistice (...). Opera lui a influențat cultura muzicală a întregii lumi, dar mai ales pe cea a Poloniei. Artistul a fost întotdeauna de partea polonității și culturii polone” – citim în hotărâre.

Compozitorul s-a născut pe 7 februarie 1877, în Barzewo, regiunea Warmia. Părinții au avut grijă de educația patriotică și religioasă a copiilor lor. Mamei Katarzyna îi plăcea să cânte și cunoștea cântece poloneze pe care viitorul compozitor le-a introdus mai târziu în opera sa. Nu se știe cine a început să-l învețe muzică pe micul Feliks, dar s-a păstrat informația că, fiind în vârstă de doar 10 ani, a compus suita pentru pian intitulată „Dansuri ușoare clasice și moderne”. În baza ei a fost primit la școala de muzică din Święta Lipka, condusă de iezuiți. În afară de cântatul la orgă, a învățat acolo bazele cântului la pian, vioară, violoncel și corn.

În anul 1893 familia lui s-a mutat la Olsztyn. Feliks a întrerupt studiul la școala de muzică și s-a angajat în Orchestra Prusacă a Regimentului de Grenadieri. De pe atunci compunea piese pentru orchestra militară. În anul 1898 a obținut premiul I al asociației „The British Musician” la concursul de compoziție de la Londra pentru piesa „Sub steagul păcii”. Acest marș a devenit foarte popular – aflându-se în repertoriul orchestrelor militare din lume până în ziua de astăzi. Datorită acestui premiu, Feliks dispunea deja de o sumă de bani care i-a permis să-și plătească studiile la Berlin.

După întoarcerea în țară, timp de doi ani a îndeplinit funcția de organist în parohia Sf. Iacob din Olsztyn. În anul 1900 a participat la cursuri în domeniul coralei gregoriene și al polifoniei la facultatea din Regensburg. În același an a fost admis la Școala de Maeștri de pe lângă Academia Regală de Arte de la Berlin, unde a studiat muzicologia și estetica la Universitatea Friedrich Wilhelm.

Już wtedy młody Nowowiejski dał się poznać jako kompozytor dużych form muzycznych. W 1902 r. otrzymał nagrodę im. Giacomo Meyerbeera – Prix de Rome – za oratorium „Powrót syna marnotrawnego”. Uzyskane fundusze pozwoliły mu na odbycie dwuletniej podróży po wielu krajach Europy, w czasie której miał poznać najwybitniejszych twórców muzyki tego okresu. W tych latach Nowowiejski skomponował oratorium „Quo vadis” na podstawie powieści Henryka Sienkiewicza, które cieszyło się powodzeniem na całym świecie.

W 1909 r. artysta osiadł w Krakowie. Pełnił tam funkcję dyrektora artystycznego Towarzystwa Muzycznego, a także działał jako dyrygent-wirtuoz i pedagog.

W latach pobytu w Krakowie skomponował muzykę do wiersza Marii Konopnickiej „Rota”. Po raz pierwszy utwór został wykonany 15 lipca 1910 r. dla upamiętnienia 500. rocznicy zwycięskiej bitwy pod Grunwaldem.

W 1920 r. artysta zaangażował się w działania poprzedzające plebiscyt mający rozstrzygnąć o przyłączeniu Warmii i Mazur do wyzwolonej Polski. Zorganizował w dziesięciu miastach koncerty, z których dochód przeznaczył na potrzeby plebiscytu, podczas których zaprezentowana została jego pieśń do słów Marii Paruszewskiej „O Warmio moja miła”, uznana po latach za hymn Olsztyna.

Od 1919 r. Nowowiejski mieszkał w Poznaniu, gdzie uczył w Państwowym Konserwatorium. Po wybuchu II wojny światowej ukrywał się w szpitalu siostr Elżbietanek w Poznaniu, a następnie pod zmienionym nazwiskiem zamieszkał w Krakowie, gdyż groziło mu aresztowanie. W grudniu 1941 r. doznał wylewu i paraliżu. Ostatnie dwa lata życia spędził w Poznaniu. Zmarł 18 stycznia 1946 r. i został pochowany na Skałce Poznańskiej w Krypcie Zasłużonych Kościoła św. Wojciecha.

Feliks Nowowiejski tworzył kantaty i pieśni patriotyczne do tekstów Kochanowskiego, Krasińskiego czy Norwida, odwołujących się do narodowej dumy i polskiej historii. Ponadto skomponował lub opracował wiele pieśni inspirowanych muzyką ludową.

Został uhonorowany Państwową Nagrodą Muzyczną oraz Krzyżem Komandorskim Orderu „Polonia Restituta”. Z rąk papieża Piusa XI otrzymał godność szambelana papieskiego za utwór „Missa pro pace”, a w uznaniu za twórczość religijną otrzymał honorowe członkostwo działającego w Londynie The Organ Music Society.

Uroczystości poświęcone Nowowiejskiemu rozpoczęły się w jego rodzinnym Barczewie i potrwały aż do 2017 r., kiedy to przypada 140. rocznica urodzin kompozytora. Z tej okazji Filharmonia z Olsztyna, pod batutą Piotra Sułkowskiego, wykona „Quo vadis” w Carnegie Hall w Nowym Jorku.

De atunci tânărul Nowowiejski a fost recunoscut ca un compozitor al marilor forme muzicale. În anul 1902 a primit Premiul Giacomo Meyerbeer-Prix de Rome pentru oratoriul „Întoarcerea fiului risipitor”. Fondurile dobândite i-au permis să întreprindă o călătorie de doi ani prin mai multe țări ale Europei, în timpul căreia avea să-i cunoască pe cei mai de seamă creatori de muzică ai acestor timpuri. În această perioadă, Nowowiejski a compus oratoriul „Quo vadis”, bazat pe romanul lui Henryk Sienkiewicz care se bucura de succes în lumea întreagă.

În anul 1909 artistul s-a stabilit la Cracovia. Acolo a îndeplinit funcția de director artistic al Asociației Muzicale și a lucrat, de asemenea, ca dirijor-virtuoz și pedagog.

În anii de ședere în Cracovia a compus muzica pentru versurile Mariei Konopnicka „Rota”. Pentru prima dată opera a fost interpretată pe 15 iulie 1910, la aniversarea a 500 de ani de la bătălia victorioasă de la Grunwald.

În anul 1920 artistul s-a angajat în activitățile premergătoare plebiscitului ce trebuia să decidă adărrarea Warmiei și Mazuriei la Polonia independentă. A organizat concerte în zece orașe, venitul a fost destinat nevoilor plebiscitului. În timpul concertelor a fost interpretată piesa sa „O Warmie a mea, iubită” pe textul Mariei Paruszevska, care după mai mulți ani a devenit imnul orașului Olsztyn.

Din anul 1919 Nowowiejski a locuit în Poznań, unde a predat la Conservatorul de Stat. După izbucnirea celui de-al doilea război mondial s-a ascuns în spitalul maicilor Elisabetane din Poznań. După aceea, cu numele schimbat, a locuit la Cracovia pentru că a fost amenințat cu arestarea. În decembrie 1941 a suferit un accident vascular cerebral și a rămas paralizat. Ultimii doi ani din viață i-a petrecut la Poznań. A murit pe 18 ianuarie 1946 și a fost înmormântat la Skałka Poznańska în Cripta Merituoșilor, în biserica Sf. Wojciech.

Feliks Nowowiejski a creat cantate și cântece patriotice pentru textele lui Kochanowski, Krasiński sau Norwid care aminteau de mândria națională și istoria Poloniei. În afară de aceasta, a compus sau aranjat multe cântece inspirate din muzica populară.

A fost onorat cu Premiul Muzical Național precum și cu Crucea Ordinului „Polonia Restituta” în grad de Comandor. Din mâinile papei Pius XI a primit demnitatea șambelanului papal pentru piesa „Missa pro pace”, iar pentru meritele operei religioase a rămas membru onorific al The Organ Music Society de la Londra.

Festivitățile dedicate lui Nowowiejski au început în localitatea lui natală, Barczewo, și vor dura până în anul 2017 când se vor împlini 140 de ani de la nașterea compozitorului. Cu această ocazie, Filarmonica din Olsztyn, sub bagheta lui Piotr Sułkowski, va interpreta „Quo vadis” la Carnegie Hall din New York.

Barbara Breabăn

Ședințele comisiilor pentru învățământ și cultură din cadrul Consiliului Minorităților Naționale

Posiedzenia komisji szkolnictwa i kultury Rady Mniejszości Narodowych

În perioada 23-24 februarie a.c. s-au desfășurat la București reuniunile comisiilor de cultură, culte și mass-media și ale comisiei pentru învățământ și tineret din cadrul Consiliului Minorităților Naționale.

În data de 23 februarie a.c., la Casa D'Italia, sediul Asociației Italienilor din România RO.AS.IT, s-a desfășurat prima întâlnire de lucru din acest an a membrilor comisiei de cultură, culte și mass-media. La lucrările comisiei a participat Amet Aledin – secretar de stat în cadrul Departamentului pentru Relații Interetnice, care i-a salutată pe cei prezenți și i-a asigurat pe aceștia de întregul sprijin al Departamentului pentru Relații Interetnice în realizarea comună a obiectivelor legate de promovarea diversității etnice și lingvistice, de cultivarea valorilor comune și a reafirmat disponibilitatea Departamentului de a continua proiectele începute în anii anteriori.

În cadrul întâlnirii a fost stabilit calendarul de activități pentru anul în curs și a fost aleasă noua conducere a comisiei care este formată din: președinte Serin Torkoglu – Uniunea Democrată Turcă din România, vicepreședinte Ioana Grosaru – Asociația Italienilor din România RO.AS.IT. și secretar general Svetlana Crăciun – Comunitatea Rușilor Lipoveni din România.

În data de 24 februarie, s-a desfășurat reuniunea comisiei pentru învățământ și tineret. La lucrările comisiei au participat Amet Aledin – secretar de stat în cadrul

W dniach 23-24 lutego br. odbyły się w Bukareszcie posiedzenia komisji kultury, wyznań i środków masowego przekazu oraz komisji szkolnictwa i młodzieży działające w ramach Rady Mniejszości Narodowych.

23 lutego w Casa D'Italia – siedzibie Stowarzyszenia Włochów w Rumunii RO.AS.IT, spotkali się po raz pierwszy w tym roku członkowie komisji kultury, wyznań i środków masowego przekazu. W pracach komi-

sji uczestniczył Amet Aledin – sekretarz stanu w Departamencie Relacji Interetnicznych, który powitał zebranych i zapewnił o pełnym poparciu Departamentu dla realizacji wspólnych celów związanych z promocją różnorodności etnicznej i językowej, kultywowaniem wspólnych wartości oraz potwierdził gotowość Departamentu do kontynuacji projektów, rozpoczętych w ostatnich latach.

Podczas posiedzenia ustalono kalendarz działań w bieżącym roku i wybrano nowe kierownictwo komisji w składzie: prezes Serin Torkoglu z Demokratycznego Związku Tureckiego w Rumunii, wiceprezes Ioana Grosaru ze Stowarzyszenia Włochów w Rumunii RO.AS.IT i sekretarz generalny Svetlana Crăciun ze Wspólnoty Rosjan Starowierców w Rumunii.

24 lutego odbyło się natomiast posiedzenie komisji szkolnictwa i młodzieży. Wzięli w nim udział także Amet Aledin – sekretarz stanu w Departamencie Relacji Interetnicznych, Christine Gertrud Cosmatu

DRI, Christine Gertrud Cosmatu subsecretar de stat în cadrul DRI precum și dr. Eva Nagy, director de cabinet în cadrul Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice. În cadrul acestei reuniuni a fost lansată a III-a ediție a concursului național intitulat „Călătoria mea multiculturală”, care se va desfășura în perioada februarie – mai 2016 și va avea ca temă principală meseriile tradiționale ale minorităților. Concursul este destinat elevilor din învățământul primar, gimnazial și liceal precum și cadrelor didactice din învățământul preuniversitar. Acest concurs este realizat în parteneriat cu Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, Reprezentanța Comisiei Europene în România și Departamentul pentru Relații Interetnice. Proiectul „Călătoria mea multiethnică” are ca scop punerea în valoare a învățământului în limbile minorităților naționale din România prin metode nonformale și activități practice, încurajarea dialogului intercultural dintre majoritate și minorități prin identificarea și prezentarea meseriilor tradiționale minorităților.

În cadrul ședinței comisiei pentru învățământ și tineret s-a stabilit calendarul de activități pentru anul 2016 și a fost aleasă noua conducere a comisiei.

Text și foto: Iuliana Dascălu

– podsekretarz stanu w Departamencie Relacji Interetnicznych oraz dr Eva Nagy – dyrektor gabinetu w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Badań Naukowych. Podczas spotkania zainaugurowano III edycję krajowego konkursu pod nazwą „Moja wielokulturowa podróż”, który odbywać się będzie w okresie luty – maj 2016 r., a jego głównym tematem będą tradycyjne zajęcia mniejszości narodowych. Konkurs skierowany jest do uczniów szkół pod-stawowych, gimnazjów i liceów oraz nauczycieli szkół douniwersyteckich. Realizowany jest przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Badań Naukowych, Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Rumunii i Departament Relacji Interetnicznych. Projekt „Moja wieloetniczna podróż” ma na celu ukazanie wartości nauczania prowadzonego w językach ojczystych w Rumunii poprzez nieformalne metody i działania praktyczne, wspieranie dialogu kulturowego pomiędzy większością i mniejszościami poprzez identyfikację i prezentację tradycyjnych zajęć mniejszości narodowych.

Podczas posiedzenia ustalono także kalendarz działań komisji szkolnictwa i młodzieży na rok 2016 i wybrano nowe jej kierownictwo.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

Nowy tom polskiej poezji

Un nou volum de poezie poloneză

W sobotę 27 lutego 2016 r. w siedzibie „Domu Polskiego” w Bukareszcie, przy ul. Vornicul Mogoș odbyło się kolejne spotkanie z czytelnikami prof. Constantina Geambașu, wykładowcy języka polskiego

Sâmbătă, 27 februarie 2016, la sediul „Dom Polski” București din str. Vornicul Mogoș, a avut loc o nouă întâlnire cu cititorii domnului Constantin Geambașu, profesor de limba polonă la Universitatea din București și traducător de seamă al literaturii polone.

De această dată, prof. Geambașu ne-a prezentat volumul „Dimineață pe pământ” („Rano na ziemi”) de Piotr Sommer, recent apărut în traducerea sa la Editura Charmides București.

Am făcut cunoștință cu un remarcabil poet polonez contemporan (născut în 1948), gânditor profund și abil șlefuitor al cuvintelor. Alături de prof. Constantin Geambașu, doamna Marina Ilie ne-a deslușit

semnificațiile câtorva perle ale acestui interesant autor.

Întânirea a continuat cu recitarea în polonă a câtorva poeme ale lui Piotr Sommer și a remarcabilelor traduceri ale lui Constantin Geambașu. La sfârșit, domnia sa a avut amabilitatea de a da dedicații celor interesați pe acest reușit volum.

Vă ofer o mostră din aceste versuri.

Botanica

Mama mi-a vorbit de pe o frunză
spre mirarea mea
după câțiva ani.

Traducerea în română:
Constantin Geambașu

na Uniwersytecie w Bukareszcie i wybitnego tłumacza literatury polskiej.

Tym razem Constantin Geambașu zaprezentował nam tom poetycki Piotra Sommera „Rano na ziemi” („Dimineață pe pământ”), którego jest tłumaczem i który ukazał się niedawno w Wydawnictwie Charmides z Bukaresztu.

Poznaliśmy w ten sposób znamienitego współczesnego polskiego poetę (ur. w 1948 r.), wybitnego myśliciela i niezwykłego twórcę. Marina Ilie, wraz z Constantinem Geambașu, wyjaśniła nam sens kilku oryginalnych cech twórczości poety.

Podczas spotkania recytowano także po polsku kilka utworów Piotra Sommera, jak i nadzwyczajnych ich tłumaczeń, autorstwa Constantina Geambașu. Na zakończenie tłumacz wpisał zainteresowanym dedykacje.

Prezentuję czytelnikom jeden z wierszy, pochodzący z tomiku.

Botanika

Matka mówiła do mnie z liścia
ku memu zaskoczeniu
po kilku latach.

Tłumaczenie na rumuński: Constantin Geambașu

Mam nadzieję, że zachęci on do tego, by nabyć i przeczytać ten wyjątkowy tom. Nie wiem, czy poezja jest w stanie uratować ludzkość, ale z pewnością może nam dać nadzieję na lepsze jutro.

Bogdan Polipciuc

Foto: Otto Batowski

Sper ca ea să vă convingă să vă procurați și să citiți această carte deosebită. Nu știu dacă poezia poate salva omenirea, dar ea ne poate da o speranță în mai bine.

Kronika bukowińskich Polaków 1907 Cronica polonezilor bucovineni

Marzec

03.02. – **Czerniowce**, restauracja w Domu Polskim: Odbyło się zebranie towarzyskie członków Towarzystwa Akademików Polskich „Ognisko”, członków wspierających oraz członków klubu byłych członków.

03.02. – **Wyżnica**: Miejscowy korespondent pod kryptonimem T. napisał list do redakcji „Gazety Polskiej” w sprawie położenia bukowińskich Polaków i dróg wyjścia.

03.<03. – **Czerniowce**: Starosta Jakub Mikuli został powołany do pracy w ministerstwie rolnictwa.

03.<03. – **Czerniowce**, Rada Miejska: Na wniosek koła radnych polskich radni uchwalili nadanie jednej z nowych ulic na gruntach Ludwara około koszar kawalerii w Roszu imię Browicza (ojciec prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie dr. Tadeusza Browicza, zasłużonego dla miejscowego szkolnictwa miejskiego).

03.<03. – **Wiedeń**: Zarząd Główny TSL założył tutaj Czytelnię Polską TSL im. Króla Sobieskiego dla dorosłych oraz szkołę dla dzieci dla ratowania ich przed germanizacją.

03.03. – **Czerniowce**: Ukazał się 18. numer 25. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim przedruk artykułu „Udział Polaków bukowińskich w życiu narodowym” z lwowskiego „Słowa Polskiego”, wydanego w niedzielę 26 lutego.

03.03. – **Czerniowce**, sala „Gwiazdy” w Domu Polskim: Raoul bar. Puget wygłosił odczyt „Bory a człowiek, czyli Człowiek w lesie”. Był to pierwszy z cyklu popularnych odczytów urządzonych przez „Ognisko” w Wielkim Poście 1907 r. Bilety wstępu sprzedawano w sklepie K. Romanowicza, a w dniu odczytu przy kasie.

03.03. – **Czerniowce**, sala biblioteczna Czytelni Polskiej: Odbyło się doroczne zwyczajne walne zgromadzenie członków Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Posiedzenie zagał prezes Bazyl Mokrański, zwracając uwagę na dwa doniosłe wydarzenia minionego roku: uruchomienie korpusów wakacyjnych dla polskiej dziatwy szkolnej oraz założenie nowych dwu gniazd sokolich w Kaczyce i Sadogórze.

03.03. – **Kaliczanka**, Czytelnia Polska: Odbyło się zebranie towarzyskie połączone z przedstawieniem amatorskim.

03.03. – **Kłokuczka**, Czytelnia Polska TSL: Odbyło się spotkanie towarzyskie z bogatym programem: deklamacje, śpiewy, monologi, a na zakończenie amatorskie przedstawienie komedijki „Chrapanie z rozkazu”. Spośród amatorów wyróżnili się Gwiazdomorska, Miltowitz i Moryś.

03.03. – **Lwów**: Na wniosek Tadeusza Cieńskiego zjazd delegatów Rady Narodowej jednogłośnie przyjął do swego składu prezesa bukowińskiego Koła Polskiego Krzysztofa Abrahamowicza jako reprezentanta Bukowiny.

Martie

03.02. – **Cernăuți**, restaurantul din Casa Polonă: A avut loc adunarea tovarășească a membrilor Societății Universitarilor Polonezi „Ognisko”, a membrilor susținători precum și a membrilor clubului foștilor membri.

03.02. – **Vijnița**: Corespondentul local semnat cu criptonimul T. a trimis o scrisoare la redacția „Gazetei Polone” în problema situației polonezilor bucovineni și căile de ieșire.

03.<03. – **Cernăuți**: Starostele Jakub Mikuli a fost numit la ministerul agriculturii.

03.<03. – **Cernăuți**, Consiliul Orășenesc: La propunerea cercului consilierilor polonezi s-a hotărât să se atribuie numele Browicz (tatăl prof. Universității Jagiellone din Cracovia dr. Tadeusz Browicz, dedicat învățământului local orășenesc) uneia din noile străzi de pe pământurile Ludwar de lângă cazarmele cavaleriei din Roșa.

03.<03. – **Viena**: Conducerea Centrală SȘP a înființat aici Societatea Polonă de Lectură a SȘP „Regele Sobieski” pentru adulți precum și un curs de începători pentru copii pentru salvarea lor în fața germanizării.

03.03. – **Cernăuți**: A apărut nr. 18 al anului 25 al „Gazetei Polone”, în care a fost retipărit articolul „Participarea polonezilor bucovineni la viața națională” din „Cuvântul Polonez” de Lvov, apărut duminică, 26 februarie.

03.03. – **Cernăuți**, sala Asociației „Gwiazda” din Casa Polonă: bar. Raoul Puget a rostit prelegerea „Pădurarul dar omul, respectiv Omul în pădure”. A fost prima din ciclul prelegerilor populare organizate de Societatea „Ognisko” în Postul Mare 1907. Biletele de intrare se vindeau în magazinul lui K. Romanowicz, iar în ziua prelegerii la casierie.

03.03. – **Cernăuți**, sala bibliotecii din Societatea Polonă de Lectură: A avut loc adunarea generală anuală obișnuită a membrilor Asociației de Gimnastică „Sokół”. Ședința a fost deschisă de președintele Bazyl Mokrański, atrăgând atenția asupra a două evenimente importante de anul trecut: punerea în mișcare a corpurilor de vacanță pentru copiii școlari polonezi precum și întemeierea a două noi cuiburi de șoimi în Cacica și Sadagura.

03.03 - **Caliceanca**, Societatea de lectură: A avut loc adunarea societății și spectacolul de amatori.

03.03. – **Clocucica**, Societatea Polonă de Lectură a SȘP: A avut loc întâlnirea tovarășească cu un bogat program: recitări, cântece, monologuri, iar la final prezentarea comediei „Sforăitul la ordin” de către amatori. Dintre amatori s-au evidențiat Gwiazdomorska, Miltowitz și Moryś.

03.03. – **Lvov**: La propunerea lui Tadeusz Cieński congresul delegaților Consiliului Național a primit în unanimitate în componența sa pe președintele Cercului Polonez bucovinean Krzysztof Abrahamowicz ca reprezentant al Bucovinei.

03.03. – **Wyżnica**, Czytelnia Polska: Staraniem miejscowego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” uroczyste obchodzone rocznicę powstania styczniowego. Na program złożyły się: słowo wstępne, odczyt o powstaniu styczniowym, deklamacje, śpiewy solowe i chóru męskiego, ćwiczenia sokole, obraz żywych osób „Wyłosowanie rekrutów”. W obchodzie bezinteresownie brali udział Jakubowicz, dr Koch, dr Kramer, dr Słuschański.

03.04.-08. – **Czerniowce**: Codzienne rekolekcje dla panów w kaplicy domowej OO. Jezuitów.

03.05. – **Czerniowce**, estrada Towarzystwa Muzycznego: Zapowiedziany był koncert słynnego pianisty Leopolda Godowskiego na dochód Domu Akademickiego.

03.05. – **Czerniowce**, sala Domu Polskiego: Kółko zabawowe Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” urządziło przedstawienie „Królowej przedmieścia” na fundusz zakupu boiska dla „Sokoła” i korpusów wakacyjnych. W przedstawieniu brało udział ok. 60 osób (w tym 24 członków chóru) oraz orkiestra wojskowa 41 pułku piechoty. Bilety m.in. sprzedawał sklep Jana Drzewińskiego przy ul. Głównej 14.

03.<07. – **Bukowina**: Reprezentantem znanego lwowskiego przedsiębiorstwa instalacji wodociągowych i centralnego ogrzewania Chylewski, Hruby i S-ka dla Bukowiny był inż. Krudzielski, który takie instalacje wykonał w radowieckim Szpitalu Powszechnym, wodociągi i łazienki u dr. Kajetana Stefanowicza i kilku innych.

03.07. – **Czerniowce**, sala posiedzeń Domu Polskiego: Odbyło się posiedzenie wydziału bukowińskiego Koła Polskiego. Rozpatrzono zgłoszone kandydatury na zachodni okręg Czerniowiec, uchwalono przystąpić do zakładania kas oszczędnościowych w gminach polskich (obowiązki w tym względzie powierzono sekretarzowi dr. Stanisławowi Kwiatkowskiemu) i interweniować w sprawach szkolnych, m.in. w tworzeniu samoistnej szkoły polskiej w Mikułowej Polanie oraz wyjednanie subwencji na budowę szkoły w Nowym Solańcu (powierzono dr. Kajetanowi Stefanowiczowi).

03.07. – **Czerniowce**: Pod przewodnictwem dr. Stanisława Kwiatkowskiego polskie koło radzieckie obradowało nad statutem koła i ogólną sytuacją w gminie czerniowieckiej.

03.07. – **Czerniowce**: Staraniem m.in. Kazimierza Grabowskiego i dr. Franciszka Wicentowicza w sali Towarzystwa Muzycznego odbył się koncert.

03.07. – **Wyżnica**: Prezes miejscowego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” Franciszek Styliński podziękował kilku bezinteresownym uczestnikom obchodu rocznicy powstania styczniowego, Jakubowiczowi i doktorom Kochowi, Kremerowi oraz Słuschańskiemu.

03.09. – **Czerniowce**, sala „Gwiazdy” w Domu Polskim: Dr Józef Rosenberg wygłosił odczyt „Neurastenik w literaturze”.

03.10. – **Czerniowce**: Ukazał się 20. numer 25. rocznika „Gazety Polskiej” z artykułem „Pukajcie a będzie wam otworzonym!”, w którym ukazano jak bezpardonowa

03.03. – **Vijnița**, Societatea Polonă de Lectură: Prin stăruința Asociației de Gimnastică „Sokół” din localitate s-a celebrat în mod festiv aniversarea insurecției din ianuarie. În program au fost cuprinse: cuvântul introductiv, prelegerea despre insurecția din ianuarie, recitări, cântece solo și ale corului de bărbați, exercițiile șoimilor, tabloul vibrant „Tragerea la sorți a recruților”. La reprezentație au luat parte dezinteresat Jakubowicz, dr. Koch, dr. Kamer, dr. Słuschański.

03.04.-08. – **Cernăuți**: Misiuni zilnice pentru domni în capela casei Fraților Iezuiți.

03.05. – **Cernăuți**, estrada Societății de Muzică: A fost anunțat concertul renumitului pianist Leopold Godowski în beneficiul Casei Universitarilor.

03.05. – **Cernăuți**, sala Casei Polone: Cercul de distracție al Asociației de Gimnastică „Sokół” a organizat serbarea „Regina suburbiei” pentru fondul de cumpărare a terenului de sport pentru Asociația „Sokół” și corpurile de vacanță. La serbare au luat parte în jur de 60 de persoane (printre care 24 de membri ai corului) precum și orchestra regimentului 41 de infanterie. Biletele erau vândute, printre altele, de magazinul lui Jan Drzewiński din str. Glówna 14.

03.<07. – **Bucovina**: Reprezentantul cunoscutei întreprinderi din Lvov de instalații a conductelor de apă și încălzire centrală Chylewski, Hruby și S-ka pentru Bucovina a fost inginerul Krudzielski, care a realizat asemenea instalații la Spitalul General din Rădăuți, conducte de apă și camere de baie la dr. Kajetan Stefanowicz și mulți alții.

03.07. – **Cernăuți**, sala de ședințe a Casei Polone: A avut loc ședința secției bucovinene a Cercului Po-lonez. Au fost examinate candidaturile propuse pentru regiunea de nord a Cernăuțiului, s-a hotărât începerea înființării caselor de economii în comunele poloneze (obligățiile în acest sens au fost încredințate secretarului dr. Stanisław Kwiatkowski) și intervenirea în problemele școlare, printre altele în înființarea școlii poloneze de sine stătătoare în Poiana Micului precum și obținerea subvenției pentru construirea școlii din Solonețu Nou (încredințate dr. Kajetan Stefanowicz).

03.07. – **Cernăuți**: Sub conducerea dr. Stanisław Kwiatkowskiego, cercul polonez de consilieri a dezbătut statutul cercului și situația generală în primăria din Cernăuți.

03.07. – **Cernăuți**: Prin strădania, printre alții, a lui Kazimierz Grabowski și dr. Franciszek Wicentowicz, în sala Societății de Muzică a avut loc un concert.

03.07. – **Vijnița**: Președintele Asociației de Gimnastică „Sokół” din localitate, Franciszek Styliński a mulțumit unor participanți dezinteresați la aniversarea insurecției din ianuarie, lui Jakubowicz și doctorilor Koch, Kramer și Słuschański.

03.09. – **Cernăuți**, sala Asociației „Gwiazda” din Casa Polonă: Dr. Józef Rosenberg a rostit prelegerea „Neurastenicul în literatură”.

03.10. – **Cernăuți**: A apărut nr. 20 al anului 25 al „Gazetei Polone” cu articolul „Bateți și vi se va deschide”, în care s-a arătat cum încercarea impardonabilă

walka germanizatorów z polskością przyczyniła się do zjednoczenia bukowińskich Polaków i sprzymierzenia się z rodakami w Galicji w pracy dla wspólnego dobra.

03.10. – Czerniowce, sala posiedzeń Czytelni Polskiej: Obradowało walne zgromadzenie miejscowego Koła Mieszanego TSL. Po odczytaniu protokołu z ostatniego posiedzenia i sprawozdania wydziału wybrano prezesa, 15 członków wydziału, trzech członków komisji kontrolującej, delegata i jego zastępcę do związku okręgowego oraz delegatów na walne zgromadzenie i ich zastępców.

03.10. – Czerniowce, wielka sala Domu Polskiego: Po zatwierdzeniu statutu Związku Nauczycielstwa Polskiego na Bukowinie komitet założycielski zwołał walne zgromadzenie, by wybrać członków wydziału i ukonstytuować go. Na program wieczoru inauguracyjnego złożyło się: odśpiewanie przez chór mieszany z towarzyszeniem orkiestry Poloneza inauguracyjnego, referat prezesa tymczasowego zarządu inspektora szkolnego Józefa Grabowskiego „Zadania polskiego nauczyciela na Bukowinie i cel narodowych związków nauczycielskich”, utwory w wykonaniu solistów, chóru i orkiestry, produkcje panny Motylewskiej na pianinie, deklamacje Marii Berezowskiej i Janiszewskiego, reżyserowane przez Tokarskiego przedstawienie amatorskie jednoaktówki Józefa Blizińskiego „Dzika różyczka”.

03.10. – Czerniowce, sala Domu Polskiego: Odbył się wieczór inauguracyjny bukowińskiego Związku Nauczycieli i Nauczycielek Polskich. Inspektor szkolny Józef Grabowski wygłosił odczyt „Nasz program. Program Związku Nauczycieli i Nauczycielek Polskich na Bukowinie pod prezesurą p. inspektora Żukowskiego”. Atrakcją był występ chóru nauczycielskiego przygotowywanego przez prof. Ottona Mieczysława Żukowskiego oraz odegrana przez amatorów jednoaktówka „Dzika różyczka”.

03.10. – Kraków: Odbył się zjazd trafikantów Bukowiny i Galicji. Powołano do życia sekcję Związku Trafikantów dla Galicji i Bukowiny. Do wydziału wybrano Dolingera z Suczawy.

03.10. – Stara Huta: Józef Chodzikowski zwrócił się do Koła Polskiego z prośbą o pomoc w walce z Niemcami, którzy w zemście za założenie Czytelni Polskiej i przystąpienie do niej miejscowych Polaków publicznie się odgłaszają i uniemożliwiają korzystanie niektórym (Ferdynand Gemski, Franciszek Wawryk) przynależnym do kasy zaliczkowej skorzystanie z przysługującej im pożyczki.

03.13. – Czerniowce: W tym dniu datowano artykuł wstępny „Reprezentant bukowiński w Radzie Narodowej”, poświęcony kooptowaniu Krzysztofa Abrahamowicza jako przedstawiciela bukowińskich Polaków w lwowskiej Radzie Narodowej.

03.<14. – Lwów: Zmarł urodzony Niemiec a rozmiłowany w polskości i Lwowie były namiestnik Galicji i minister Herman bar. Löbl.

03.14. – Czerniowce: Ukazał się 21. numer 25. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim opublikowano pierwszy

de a germaniza polonezii a contribuit la unificarea polonezilor bucovineni și alierea cu compatrioții din Galiția în munca pentru binele comun.

03.10. – Cernăuți, sala de ședințe a Societății Polone de Lectură: A dezbătut adunarea generală a Cercului Mixt SȘP. După prezentarea procesului verbal de la ultima ședință și a dării de seamă a fost ales președintele, 15 membri ai filialei, trei membri în comisia de control, delegatul și locțiitorul său în uniunea regională precum și delegați pentru adunarea generală și locțiitorii lor.

03.10. – Cernăuți, sala mare a Casei Polone: După aprobarea statutului Uniunii Cadrelor Didactice Poloneze din Bucovina, comitetul fondator a convocat adunarea generală pentru alegerea membrilor filialei și constituirea ei. Programul de inaugurare a seriei a cuprins: cântecele corului mixt cu acompaniamentul orchestrei a Polonezului la inaugurare, referatul președintelui comitetului provizoriu, inspectorul școlar Józef Grabowski „Îndatoririle profesorului polonez în Bucovina și scopul uniunilor naționale ale profesorilor”, creații în interpretarea soliștilor, a corului și orchestrei, interpretarea la pianină a domnișoarei Motylewska, recităriile Mariei Berezowska și Janiszewski, prezentarea de către amatori a piesei într-un act „Trandafirașul sălbatic” de Józef Bliziński, regizată de Tokarski.

03. 10. – Cernăuți, sala Casei Polone: A avut loc seara de inaugurare a Uniunii Cadrelor Didactice Poloneze din Bucovina. Inspectorul școlar Józef Grabowski a prezentat prelegerea „Programul nostru. Programul Uniunii Cadrelor Didactice Poloneze în Bucovina sub președinția d-lui inspector Żukowski”. Atracția seriei a fost reprezentarea corului cadrelor didactice pregătită de prof. Otton Mieczysław Żukowski precum și prezentarea piesei într-un act „Trandafirașul sălbatic” de către amatori.

03.10. – Cracovia: A avut loc congresul comercianților din Bucovina și Galiția. A fost reînființată secția Uniunii Comercianților pentru Galiția și Bucovina. În filială a fost ales Dolinger din Suceava.

03.10. – Huta Veche: Józef Chodzikowski s-a adresat Cercului Polonez cu rugămintea de a fi ajutat în lupta cu germanii, care din răzbunare pentru înființarea Societății Polone de Lectură și aderarea la ea a polonezilor locali amenință public și fac imposibilă unora (Ferdynand Gemski, Franciszek Wawryk) care aparțin de casa de rambursare să beneficieze de un împrumut convenit.

03.13. – Cernăuți: În această zi a fost datat un articol introductiv „Reprezentantul bucovinean în Consiliul Național”, dedicat cooptării lui Krzysztof Abrahamowicz ca reprezentant al polonezilor bucovineni în Comitetul Național din Lvov.

03.<14. – Lvov: A decedat germanul născut, dar îndrăgostit de polonezi și de Lvov, fostul guvernator al Galiției și ministru, baronul Herman Löbl.

03.14. – Cernăuți: A apărut nr. 21 al anului 25 al „Gazetei Polone”, iar în el a fost publicată prima parte a prelegerii inspectorului Józef Grabowski cu titlul „Programul nostru”.

odcinek odczytu inspektora Józefa Grabowskiego pt. „Nasz program”.

03.14. – Czerniowce: Powołana przez bukowińskie Koło Polskie komisja do roztoczenia opieki nad nieletnimi i utworzenia Bursy Rękodzielniczej pod przewodnictwem ks. prof. Aleksandra Opolskiego odbyła pierwsze posiedzenie.

03.<17. – Czerniowce: Lwowska Liga Pomocy Przemysłowej utworzyła w jednym z czerniowieckich domów handlowych swoją agencję dla Bukowiny.

03.17. – Czerniowce, sala „Gwiazdy” w Domu Polskim: Prof. B. Merwin ze Lwowa wygłosił popularny odczyt „Pierwiastek rewolucyjny w współczesnej literaturze polskiej”.

03.17. – Czerniowce: Pod przewodnictwem inspektora szkolnego i prezesa tymczasowego zarządu obradował wydział Związku Nauczycieli i Nauczycielek Polskich na Bukowinie. Podjęto szereg uchwał.

03.17. – Czerniowce: Ukazał się 22. numer 25. rocznika „Gazety Polskiej”, w którym opublikowano drugi odcinek odczytu inspektora Józefa Grabowskiego pt. „Nasz program” oraz wezwanie czerniowieckiej młodzieży do składania ofiar na pomoc dla przesładowanych dzieci polskich w zaborze pruskim. Ponadto w dziale ogłoszeń Cukiernia Goreckiego ul. Pańska 7 oraz Chylewski, Hruby i Spółka Kraków, Czerniowce, Lwów (reprezentant inż. Z. Krudzielski Rynek 9) oferowały swe usługi.

03.17. – Czerniowce, sala Domu Polskiego: Kółko zabawowe „Sokoła” urządziło powtórne przedstawienie „Królowej przedmieścia” na dochód czerniowieckiego „Sokoła” i zakup boiska.

03.17. – Czerniowce: Odbyło się walne zgromadzenie członków Towarzystwa Dobroczynności Drukarzy Czerniowieckich.

03.18. – Czerniowce, sala Domu Polskiego: Miejscowe koło austriackich urzędników kolejowych miało zebranie towarzyskie z urozmaiconym programem.

03.18. – Wiedeń, sala Towarzystwa Muzycznego: Odbył się pierwszy kongres ochrony dzieci przed deprawacją. Oprócz przedstawicieli władz krajowych Bukowiny czerniowieckie Towarzystwo Dobroczynności reprezentował jego prezes ks. inf. Józef Schmid. Dla ochrony dzieci przed patologiami bukowińskie Koło Polskie powołało specjalną komisję pod przewodnictwem ks. prof. Aleksandra Opolskiego. Jego celem było założenie bursy rękodzielniczej.

03.19. – Czerniowce: Rada Miejska wbrew obowiązującemu prawu i na przekór warunkom konkursu ogłoszonego na stanowisko kierownika szkoły miejskiej przy ul. Ruskiej uchwaliła przyjąć nauczyciela nie posiadającego kwalifikacji do wykładania w języku polskim mimo tego, że do tej szkoły uczęszczało przynajmniej 100 dzieci narodowości polskiej, stanowiących 21% ogółu uczniów. Było to oczywistym dowodem na jawną dyskryminację Polaków.

03.21. – Czerniowce: Na początku posiedzenia Rady Miejskiej radny dr Stanisław Kwiatkowski jako prezes polskiego koła radzieckiego uroczysto zaprotestował przeciwko łamiącej prawo uchwale Rady Miejskiej

03.14. – Cernăuți: Mobilizată de Cercul Polonez bucovinean, comisia pentru ocrotirea minorilor și crearea Internatului Meșteșugăresc sub conducerea pr. prof. Aleksander Opolski a organizat prima ședință.

03.<17. – Cernăuți: Liga de Ajutor Industrial din Lvov a creat o agenție pentru Bucovina într-una din casele de comerț din Cernăuți.

03.17. – Cernăuți, sala Asociației „Gwiazda” din Casa Polonă: Prof. B. Merwin din Lvov a rostit o prelegere populară cu titlul „Rădăcini revoluționare în literatura poloneză contemporană”.

03.17. – Cernăuți, duminică: Sub conducerea inspectorului școlar și președinte al comitetului provizoriu a dezbătut filiala Uniunii Cadrelor Didactice Poloneze din Bucovina. Au fost luate o serie de decizii.

03.17. – Cernăuți: A apărut nr. 22 al anului 25 al „Gazetei Polone”, în care a fost publicată a doua parte a prelegerii inspectorului Józef Grabowki cu titlul „Programul nostru” precum și chemarea tineretului cernăuțean de a depune donații pentru ajutorarea copiilor polonezi persecutați sub ocupația prusacă. În plus, în departamentul de publicitate au apărut ofertele de servicii ale Cofetăriei Gorecki – str. Pańska 7 precum și Chylewski, Hruby și Societatea Cracovia, Cernăuți, Lvov (reprezentată de ing. Z. Krudzielski – str. Rynek 9).

03.17. – Cernăuți, sala Casei Polone: Cercul de distracție al Asociației „Sokół” a organizat, din nou, reprezentația piesei „Regina suburbiei” pentru beneficiul Asociației „Sokół” din Cernăuți și cumpărarea terenului de sport.

03.17. – Cernăuți: A avut loc adunarea generală a membrilor Societății de Binefacere a Tipografilor din Cernăuți.

03.18. – Cernăuți, sala Casei Polone: Cercul local al salariaților căilor ferate austriece a avut adunarea tovarășească cu un program variat.

03.18. – Viena, sala Societății de Muzică: A avut loc primul congres de apărare a copiilor împotriva depravării. În afară de reprezentanții autorității naționale din Bucovina, Societatea de Binefacere din Cernăuți a fost reprezentată de președintele ei pr. inf. Józef Schmid. Pentru ocrotirea copiilor de patologii, Cercul Polonez bucovinean a convocat o comisie specială sub conducerea pr. prof. Aleksander Opolski. Scopul său era înființarea internatului meșteșugăresc.

03.19. – Cernăuți: Consiliul Orășenesc, în pofida dreptului obligatoriu și împotriva condițiilor anunțate pentru concursul de ocupare a postului de director al școlii orășenești de pe str. Ruska, a hotărât să primească un profesor fără calificare de predare în limba polonă în pofida faptului că această școală o frecventau cel puțin 100 de copii de naționalitate polonă, constituind 21% din totalul elevilor. Aceasta a fost cu certitudine dovada publică de discriminare a polonezilor.

03.21. – Cernăuți: La începutul ședinței Consiliului Orășenesc, consilierul dr. Stanisław Kwiatkowski, ca președinte al cercului consilierilor polonezi, a protestat solemn împotriva hotărârii Consiliului Orășenesc din

z dnia 19 marca 1907 r. mianującej kierownikiem szkoły nauczyciela nie posiadającego kwalifikacji do wykładania w języku polskim. Tego samego dnia prezes Krzysztof Abrahamowicz i sekretarz dr Stanisław Kwiatkowski udali się do prezydenta kraju dr. Bleylebena, aby energicznie zaprotestować przeciw niezgodnej z prawem nominacji Maurera na kierownika miejskiej szkoły ludowej przy ul. Ruskiej. Na tym samym posiedzeniu, przed przystąpieniem do porządku dziennego, radny dr Straucher udowodnił, że zarzuty czynione jemu i Korytyńskiemu w dwu miejscowych dziennikach są absolutnie bezpodstawne, a radny Julian Trompeteur zwrócił uwagę na niezgodne z prawem składowanie materiałów budowlanych w śródmieściu i uciążliwości dla podatników spowodowane zbyt małą liczbą urzędników podatkowych.

03.24. – Czerniowce: Deputacja wydziałów miejscowych instytucji polskich przywitała na dworcu kolejowym zasłużonego dla bukowińskich Polaków dziennikarza, publicystę, literata i redaktora wiedeńskiego „Polnische Post” Adama Nowickiego, któ-ry przybył, aby z autopsji „poznać warunki naszego bytu narodowego i politycznego”, potrzeby i dążenia oraz nawiązać bliższe stosunki. Wziął on udział w pierwszym sejmiku polskich towarzystw bukowińskich, na którym przedstawiono dorobek i kierunki rozpoczętych działań. W sejmiku uczestniczyli m.in.: ks. prał. Kajetan Kasproicz, superior ks. Mellin, prezes Koła Polskiego Krzysztof Abrahamowicz i jego zastępca dr Kajetan Stefanowicz, dr Tadeusz Mischke, dr Eugeniusz Mitkiewicz, Walerian Skwarnicki, wiceprezes „Sokoła” Wojciech Wejdelek, organizator sejmiku i główny referent dr Stanisław Kwiatkowski oraz przewodniczący obradom Władysław Sołtyński. W imieniu uczestników sejmiku jego prezydium wystosowało list do Rady Narodowej we Lwowie i posła dr. Stanisława Głabińskiego. Następnie odbyło się w Domu Polskim uroczyste posiedzenie złączonych wydziałów wszystkich towarzystw polskich z udziałem Adama Nowickiego, w godzinach południowych obiad na cześć gościa, a potem wizyta Adama Nowickiego w Bursie Polskiej im. A. Mickiewicza, gdzie jeden z wychowanków powitał go patriotycznym przemówieniem, a chór pieśniami narodowymi. Po południu Adam Nowicki odwiedził Czytelnię Polską TSL w Kłokuczce. Przemawiał doń delegat Koła TSL Tadeusz Zubrzycki, jego córka Stasia i Hela Bachowska wygłosiły patriotyczne wiersze, zaś chór dziewczęcy śpiewał wiązankę pieśni. Także same dziewczęta urządziły pokaz gimnastyczny. Gość odwiedził także tego dnia Czytelnię Polską w Kaliczance, gdzie amatorzy odegrali jednoaktówkę „Ciocia Femcia”, a inni wygłosili monologi. Wieczorem natomiast Adam Nowicki w Domu Polskim wygłosił odczyt o Księstwie Warszawskim z okazji setnej rocznicy utworzenia tegoż Księstwa, a potem odbyło się przyjęcie na cześć gościa z licznymi toastami.

03.24. – Suczawa: Podpisany kryptonimem W. [Cz.?] autor napisał korespondencję, która pt. „Suczawa, d. 24

ziua de 19 martie 1907 care încalcă dreptul și numește director al școlii un profesor fără calificare de predare în limba polonă. În aceeași zi președintele Krzysztof Abrahamowicz și secretarul dr. Stanisław Kwiatkowski au mers la președintele țării dr. Bleyleben să protesteze energic împotriva numirii lui Maurer ca director al școlii populare orășenești de pe str. Ruska, contrar drepturilor. La aceeași ședință, înainte de intrarea în ordinea de zi, consilierul dr. Straucher a dovedit că reproșurile făcute lui și lui Korytyński în două ziare locale sunt complet nefondate, iar consilierul Julian Trompeteur a atras atenția ca fiind ilegală depozitarea materialelor de construcție în centrul orașului și îngreunarea pentru plătitorii de impozite cauzată de numărul prea mic de funcționari.

03.24. – Cernăuți: Delegația secțiilor locale a instituțiilor poloneze a urat bun-venit la sosirea în gară a merituosului jurnalist pentru polonezii bucovineni Adam Nowicki, publicist, om de litere și redactorul publicației vieneze „Polnische Post”, care a venit ca, prin convingere personală, „să cunoască condițiile noastre de existență națională și politică”, necesitățile, aspirațiile și să stabilească relații mai apropiate. A luat parte la primul consiliu al societăților bucovinene, la care s-au prezentat veniturile și tendințele acțiunilor începute. La consiliu au participat, printre alții: pr. prelat Kajetan Kasproicz, pr. superior Mellin, președintele Cercului Polonez Krzysztof Abrahamowicz și locțiitorul său dr. Kajetan Stefanowicz, dr. Tadeusz Mischke, dr. Eugeniusz Mitkiewicz, Walerian Skwarnicki, vicepreședintele Asociației „Sokół” Wojciech Wejdelek, organizatorul consiliului și referentul principal dr. Stanisław Kwiatkowski precum și conducătorul dezbaterilor Władysław Sołtyński. În numele participanților consiliului, prezidiul a adresat o scrisoare Consiliului Național din Lvov și deputatului dr. Stanisław Głabiński. Apoi, la Casa Polonă a avut loc ședința festivă a secțiilor reunite ale tuturor societăților poloneze cu participarea lui Adam Nowicki, în orele după-amiezii, prânzul în onoarea oaspetelui, iar apoi vizita lui Adam Nowicki la Internatul Polonez „A. Mickiewicz”, unde unul din elevi l-a întâmpinat cu o alocuțiune patriotică, iar corul cu cântece naționale. După-amiază, Adam Nowicki a vizitat Societatea Polonă de Lectură SŞP din Clocuci-ca. A vorbit delegatul Cercului SŞP Tadeusz Zubrzycki, fiica lui Stasia și Hela Bachowska au recitat poezii patriotice, iar corul de fete a interpretat un potpuriu de cântece. De asemenea, fetele au organizat o prezentare de gimnastică. Oaspetele a vizitat, de asemenea, în această zi Societatea de Lectură din Caliceanca, unde amatorii au interpretat piesa într-un act „Mătușa Femcia”, iar alții au interpretat monologuri. În schimb, seara Adam Nowicki a rostit la Casa Polonă o prelegere despre Principatul din Varșovia cu ocazia aniversării a o sută de ani de la formarea acestui Principat, iar apoi a avut loc o recepție în cinstea oaspetelui cu numeroase toasturi.

03.24. – Suceava: Semnat cu criptonimul W. [Cz.?] autorul a scris o corespondență cu titlul „Suceava, 24

marca 1907” została opublikowana w rubryce Listy z kraju 25. numeru „Gazety Polskiej” z czwartku 28 marca.

03.25. – Czerniowce: Żegnany przez reprezentację miejscowych rodaków Adam Nowicki udał się koleją do Lwowa.

03.26. – Czerniowce: Na posiedzeniu Rady Gminnej dr Stanisław Kwiatkowski ponownie interpelował w sprawie wysypywania miejskich śmieci przed Bursą Polską im. A. Mickiewicza i w sprawie składowania drzewa w śródmieściu.

03.27. – Czerniowce, prezydium Magistratu i Rząd Krajowy: Udostępniono listy wyborców uprawnionych do głosowania dla okręgu zachodniego i okręgu wschodniego.

03.<28. – Długopole: Komisarz powiatowy Jan Kapuściński objął kierownictwo miejscowego starostwa.

03.28. – Czerniowce: Ukazał się 25. numer 25. rocznika „Gazety Polskiej”, w którym złożono życzenia świąteczne czytelnikom i przyjaciółom pisma oraz podano porządek nabożeństw od Wielkiego Czwartku do Wielkiej Niedzieli w kościele OO. Jezuitów.

03.28. – Czerniowce, TBPiCP: W imieniu wydziału TBPiCP Władysław Mierzwiński (sekretarz) i Kazimierz Węglowski (viceprezes) wezwali autorów i wydawców prasowych Galicji, aby zachowali większą ostrożność w krytykowaniu polskich działaczy bukowskińskich, aby nie wyrządzali nikomu i sprawie szkody.

03.29. – Lwów: Przeżywszy lat 96 zmarła Alojza z Milbacherów Frendl, wdowa po prezydencie czerniowieckiego Sądu Krajowego w latach 1855-1866 i obywatelu honorowym Czerniowiec. Zmarła była matką Karoliny Klimkiewiczowej oraz radcy czerniowieckiego Sądu Krajowego dr. Adolfa Frendla, a babką lekarza pułkowego dr Adolfa Frendla i sekretarza sądowego w Czerniowcach Agenora Frendla. Zmarłą pochowano na cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie w sobotę 30 marca.

03.29.-30. – Czerniowce: Całodzienne kwesty pań przy Bożym Grobie w kościele OO. Jezuitów.

03.30. – Czerniowce: W Wielką Sobotę odbyły się nabożeństwa i procesje rezurekcyjne w rzymsko- i ormiańskokatolickich kościołach parafialnych.

03.31. Czerniowce: W Wielką Niedzielę odprawione zostało nabożeństwo i procesja rezurekcyjna w kościele OO. Jezuitów z udziałem wielkiej rzeszy wiernych, mimo wielkiego chłodu.

03.31. – Czerniowce: Prezes TBPiCP dr Stanisław Kwiatkowski, podobnie jak jego poprzednicy (Dylewski, Dworski, Sołtyński), podejmował w swoim domu święconym przedstawiciele wszystkich polskich organizacji. W imieniu wydziałów poszczególnych stowarzyszeń przemawiał i złożył życzenia Bazylego Mokrańskiego. Uczestnicy święconego wysłali telegramy hołdownicze z życzeniami świątecznymi do abpa dr. Józefa Bilczewskiego, Krzysztofa Abrahamowicza, dr. Stanisława Głabińskiego i dr. Alfreda Halbana, którzy za pamięć i życzenia podziękowali telegraficznie (Bilczewski, Abrahamowicz) lub listownie (Głabiński, Halban).

martie 1907” care a fost publicată în rubrica Scrisori din țară din nr. 25 al „Gazetei Polone” de joi, 28 martie.

03.25. – Cernăuți: Reprezentanții concetățenilor locali și-au luat rămas bun de la Adam Nowicki care a plecat cu trenul la Lvov.

03.26. – Cernăuți: La ședința Consiliului Primăriei, dr. Stanisław Kwiatkowski a interpellat din nou în problema descărcării gunoaielor din oraș în fața Internatului Polonez „A.Mickiewicz” și în problema depozitării lemnelor în centrul orașului.

03.27. – Cernăuți, Conducerea autorităților locale și Guvernul Țării: Au fost puse la dispoziție listele alegătorilor cu drept de vot pentru regiunea de nord și regiunea de est.

03.<28. – Câmpulung: Comisarul districtului Jan Kapuściński a preluat conducerea stărostiei locale.

03.28. – Cernăuți: A apărut nr. 25 al anului 25 al „Gazetei Polone”, în care au fost transmise urări de sărbători cititorilor și prietenilor publicației și a fost publicat programul slujbelor începând din Joia Mare până în Duminica Paștelui, în biserica Fraților Iezuiți.

03.28. – Cernăuți, APAF și L: În numele APAF și L Władysław Mierzwiński (secretar) și Kazimierz Węglowski (vicepreședinte) au convocat autorii și editorii de presă din Galicija ca să păstreze o mai mare prudență în criticarea militanților polonezi bucovineni, să nu pricinuiască nimănui daune.

03.29. – Lvov: La vârsta de 96 de ani a decedat Alojza Frendl născ. Milbacher, văduva președintelui Tribunalului Țării din Cernăuți între anii 1855-1866 și cetățean de onoare al orașului Cernăuți. Răposata a fost mama Karolinei Klimkiewiczowa și a consilierului Tribunalului Țării din Cernăuți dr. Adolf Frendl, dar și bunica medicului regimentului dr. Adolf Frendl și a secretarului tribunalului din Cernăuți Agenor Frendl. Răposata a fost înmormântată în cimitirul Łyczakowski din Lvov, sâmbătă, 30 martie.

03.29.-30. – Cernăuți: Cheta doamnelor de toată ziua la mormântul Domnului din biserica Fraților Iezuiți.

03.30. – Cernăuți: În Sâmbăta Mare au avut loc celebrări și procesiunea de Înviere în bisericile parohiale romano- și armeano-catolice.

03.31. – Cernăuți: În Duminica Paștelui a fost celebrată liturghia și procesiunea de Înviere în biserica Fraților Iezuiți cu participarea unei mari mulțimi de credincioși în pofida frigului.

03.31. – Cernăuți: Președintele APAF și L dr. Stanisław Kwiatkowski, ca și predecesorii săi (Dylewski, Dworski, Sołtyński) a împărțit în casa sa „șwięcone” tuturor reprezentanților organizațiilor poloneze. În numele secțiilor asociațiilor individuale a vorbit și a transmis urări Bazylego Mokrański. Participanții la „șwięcone” au trimis telegrame omagiale cu urări de sărbători lui arh. dr. Józef Bilczewski, Krzysztof Abrahamowicz, dr. Stanisław Głabiński și dr. Alfred Halban, care pentru aducerea aminte și urările transmise au mulțumit telegrafic (Bilczewski, Abrahamowicz) sau în scris (Głabiński, Halban).

SIMFONIE ROMÂNNO-POLONĂ ÎN BUCOVINA

Bucovina, regiune devenită încă din secolul XIX una „clasică” pe harta colaborării interetnice din Europa, oferă și în secolul XXI un frumos exemplu de îmbinare asumată de tradiții etno-culturale diverse, în numele aceleiași colaborări interetnice din zona denumită în secolul trecut de specialiști „Elveția Orientului”. În cadrul acestei tradiții generoase se înscrie și acțiunea desfășurată pe data de 4 februarie a acestui an la „Hanul Voievozilor” din Horodnicul de Sus, locație implicată din ce în ce mai mult în găzduirea plină de tact și generozitate, tipic bucovineană, a unor manifestări culturale autentice. În cursul acestei acțiuni a avut loc prezentarea a două cărți semnate de harnicul istoric rădăuțean Daniel Hrenciu, consacrate istoriei polonezilor din România, domnia sa fiind de peste un deceniu și jumătate o voce autorizată în peisajul historiografic românesc care abordează acest subiect.

Prima lucrare – „Vizitele regilor României în a doua Republică poloneză (1923-1927)” (București, Editura Mega, 2015), a fost prezentată de conf. univ. dr. Florin Pintescu de la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava. Cartea în cauză este structurată pe 6 capitole (Monarhia de Hohenzollern-Sigmaringen pe tronul României. Scurte considerații; Relații româno-polone în perioada interbelică. Scurte considerații; Mareșalul Józef Piłsudski: un prieten al României și al românilor; Regele Ferdinand I și Regina Maria

RUMUŢSKO-POLSKA SYMFONIA NA BUKOWINIE

Bukowina, region, który już w XIX w. stał się „klasycznym” przykładem współpracy wieloetnicznej w Europie, nazwany przez specjalistów w minionym stuleciu „Szwajcarią Wschodu”, także w XXI w. stanowi ciekawy przykład łączenia różnorodnych tradycji etno-kulturowych. W ramy tej bogatej tradycji wpisuje się przedsięwzięcie mające miejsce 4 lutego br. w „Hanul Voievozilor”, w miejscowości Horodnic de Sus, miejscu coraz częściej wykorzystywanym do organizacji prawdziwych wydarzeń kulturalnych. Podczas jednego z nich odbyła się prezentacja książek autorstwa pracowitego historyka z Radowiec, dr. Daniela Hrenciuca, poświęconych historii Polaków w Rumunii. Autor od ponad dziesięciu lat jest uznanym głosem w rumuńskiej historiografii, zajmującym się tą tematyką.

Pierwszą pracę – „Vizitele regilor României în a doua Republică poloneză (1923-1927)” (Wizyty rumuńskich królów w II Rzeczypospolitej, 1923-1927, Wydawnictwo Mega, Bukareszt 2015) zaprezentował doc. dr Florin Pintescu z Uniwersytetu im. Stefana Wielkiego w Suczawie. Książka podzielona jest na sześć rozdziałów (Monarchia Hohenzollern-Sigmaringen na tronie Rumunii. Krótkie rozważania; Stosunki rumuńsko-polskie w okresie międzywojennym. Krótkie rozważania; Marszałek Józef Piłsudski: przyjaciel Rumunii i Rumunów; Król Ferdynand I i Królowa Maria odwiedzają Polskę: 22-29 czerwca 1923; Wizyta księcia Michała, Wielkiego Wojewody Alba Julii w Polsce (24-25 maja 1937 r.); Król Karol II i księżę Michał, Wojewoda Alba Julii odwiedzają Polskę). W pracy tej autor harmonijnie łączy badania archiwalne ze specjalistyczną literaturą, oferując czytelnikowi barwną rekonstrukcję ważnych wydarzeń z historii stosunków rumuńsko-polskich okresu międzywojennego. Jako element absolutnie nowy w pracy tej występują reprodukcje fotografii wykonanych w czasie tych wizyt, a odnalezionych w rumuńskich archiwach.

Drugą książkę – „Polonezii din România (1918-1980). De la regat la republică socialistă” (Polacy z Rumunii (1918-1980). Od królestwa do republiki socjalistycznej, Wydawnictwo Etnologiczne, Bukareszt 2015), tom I, umiejętnie i kompetentnie zaprezentował dr Radu Florian Bruja, wykładowca na Wydziale Historii i Geografii Uniwersytetu im. Stefana Wielkiego w Suczawie.

Tom – będący udanym połączeniem informacji z niepublikowanych źródeł i specjalistycznej literatury – podzielony jest na dziewięć następujących rozdziałów: Polacy w królestwie Zjednoczonej Rumunii. Rozważania; Polacy w Królestwie Rumunii; Problem polskich uchodźców w Rumunii i udzielenie im pomocy; Polacy w Rumunii po zakończeniu II wojny światowej; Repatriacja; Problem narodowy

vizitează Polonia: 22-29 iunie 1923; Vizita Principelui Mihai, Mare Voievod de Alba Iulia în Polonia (24-25 mai 1937); Regele Carol al II-lea și principele Mihai, Voievod de Alba Iulia vizitează Polonia). În această lucrare, autorul îmbină într-o manieră armonioasă investigația arhivalică cu literatura de specialitate, reușind să ofere cititorului o reconstituire plină de culoare a unor episoade importante din istoria relațiilor româno-polone, în perioada interbelică. Ca element de noutate absolută, menționăm că în această lucrare sunt reproduse în premieră o mulțime de fotografii din cursul acestor vizite depistate în arhivele române consultate.

Cea de-a doua carte – „Polonezii din România (1918-1980). De la regat la republică socialistă”, vol. 1 (București, Editura Etnologică, 2015) a fost prezentată cu har și competență de dr. Radu Florian Bruja, lector în cadrul Facultății de Istorie și Geografie a Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava.

Volumul – îmbinare fericită între informațiile oferite de izvoarele inedite și literatura de specialitate – conține 9 capitole, intitulate după cum urmează: Polonezii în regatul României Întregite. Unele considerații; Polonezii în Regatul Român; Problema refugiaților polonezi în România și ajutorarea lor; Polonezii din România după sfârșitul celui de-al doilea război mondial; Repatrierea; Problema națională în timpul regimului naționalist-stalinist al lui Gheorghe Gheorghiu-Dej; Modelul sovietic în învățământ; Naționalizarea bunurilor și proprietăților aparținând minorității poloneze din România; Polonezii din Republica Socialistă România în timpul regimului naționalist-comunist al lui Nicolae Ceaușescu.

O parte a materialului ilustrativ al acestei lucrări reprezintă, de asemenea, o premieră absolută: este reprodus un set generos de fotografii făcute de fosta Securitate turiștilor polonezi sosiți în vizită în județul Suceava în anii regimului comunist din România.

Autorul volumelor prezentate a evocat tradiția istorică seculară a legăturilor româno-polone, insistând pe faptul că arhivele române oferă numeroase materiale inedite privitoare la istoria polonezilor din România.

Izbutita acțiune culturală de la Hanul Voievozilor s-a desfășurat în fața unui auditoriu avizat, format în mare parte din intelectuali din municipiul Rădăuți, reușind să sublinieze odată în plus bogăția tradițiilor de colaborare interetnică și interculturală din Țara Fagilor. Încă o dată s-a dovedit că și în secolul XXI istoria comună reprezintă un liant excelent de legătură între persoane de naționalități și religii diferite, ai căror strămoși și ei înșiși au împărtășit însă și împărtășesc un destin comun într-o anumită zonă geografică.

Acest lucru poate constitui un punct de sprijin îmbucurător pentru consolidarea relațiilor bilaterale româno-polone, în actualul context internațional acutizat de provocările eterne ale geopoliticii.

Conf. univ. dr. Florin Pintescu
Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava

w czasie reżimu narodowo-stalinowskiego Gheorghe Gheorghiu-Deja; Sowietcki model w szkolnictwie; Nacjonalizacja dóbr i własności należących do polskiej mniejszości w Rumunii; Polacy w Socjalistycznej Republice Rumunii w czasie reżimu nacjonalistyczno-komunistycznego Nicolae Ceaușescu.

Część materiału ilustracyjnego zamieszczonego w tej książce stanowi także absolutną premierę – reprodukowane są w niej fotografie, wykonane przez byłą Służbę Bezpieczeństwa polskim turystom, którzy odwiedzili okęg Suczawa w okresie komunistycznym.

Autor prezentowanych książek przypomina wielowiekową tradycję rumuńsko-polskich związków historycznych, kładąc nacisk na fakt, że rumuńskie archiwa oferują liczne niepublikowane dotąd materiały dotyczące historii Polaków w Rumunii.

To udane wydarzenie kulturalne w Horodnic de Sus odbyło się przy udziale liczego audytorium, składającego się w dużej mierze ze środowiska intelektualistów z Radowiec, co świadczy dodatkowo o bogactwie tradycji i współpracy międzyetnicznej i międzykulturowej na Bukowinie. Raz jeszcze okazało się, że w XXI w. wspólna historia stanowi wspaniałe spoiwo związków między osobami różnych narodowości i religii, których przodkowie, jak i oni sami, dzielili i dzielą wspólny los na pewnym obszarze geograficznym.

Ten fakt może stanowić pomyślny punkt oparcia do umocnienia obopólnych stosunków rumuńsko-polskich, zwłaszcza w aktualnym, zaostrowym i pełnym geopolitycznych wyzwań kontekście międzynarodowym.

Tłum. B. Breabăn

„Europa Karpat”

„Europa Carpaților”

W sobotę, 27 lutego 2016 r. na zaproszenie marszałka Sejmu RP Marka Kuchcińskiego spotkali się w Przemyślu przedstawiciele krajów z regionu karpackiego. To już kolejne spotkanie z cyklu „Europa Karpat”, zapoczątkowanego w 2010 r. Dotychczasowe sesje odbyły się m.in. w Krynicy Górskiej, Przemyślu i Krasicy. W konferencji udział wzięli przedstawiciele parlamentów, administracji rządowej i samorządowej m.in. z Czech, Słowacji, Ukrainy, Węgier oraz Rumunii. Celem spotkań jest zacieśnianie współpracy państw regionu karpackiego. Jest ono także forum wymiany poglądów dotyczących wspólnych działań na rzecz rozwoju nie tylko Karpat, ale też całej Europy Środkowo-Wschodniej. Podczas tegorocznej konferencji, mającej na celu wzmocnienie współpracy państw regionu, poruszano także zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa w Europie Środkowo-Wschodniej, w tym bieżącej sytuacji związanej z migracją i kontrolą granic, możliwości współpracy na rzecz poprawy infrastruktury w regionie karpackim oraz kultury i wspólnego dziedzictwa.

Siedem krajów regionu karpackiego (Republika Czeska, Rzeczpospolita Polska, Rumunia, Republika Serbii, Republika Słowacka, Ukraina i Węgry) jest stronami międzynarodowej umowy pod nazwą Ramowa Konwencja o ochronie i zrównoważonym rozwoju Karpat. To druga po Konwencji Alpejskiej umowa dotycząca pojedynczego regionu górskiego. Konwencja Karpacka została przyjęta 22 maja 2003 r. w Kijowie i weszła w życie dnia 4 stycznia 2006 r.

Sâmbătă, 27 februarie 2016, la invitația președintelui Camerei Deputaților R.P. Marek Kuchciński a avut loc la Przemyśl întâlnirea reprezentanților țărilor din regiunea carpatică. Aceasta este o altă reuniune din ciclul început în anul 2010 intitulat „Europa Carpaților”. Sesiunile precedente s-au desfășurat în Krynica Górka, Przemyśl și Krasicy din Polonia. La conferință au participat reprezentanți ai parlamentului, ai administrației guvernamentale și ai autorităților auto-administrative din Cehia, Slovacia, Ucraina, Ungaria și România. Obiectivul acestor întâlniri este acela de a întări colaborarea dintre țările din regiunea carpatică. Este așadar un forum al schimbului de idei în ceea ce privește acțiunile comune întreprinse nu doar pentru dezvoltarea regiunii Carpaților, dar și a întregii Europe Central-Estice. În timpul conferinței din acest an care a avut ca scop întărirea colaborării dintre statele din regiune s-a atins și problema securității în Europa Central-Estică, inclusiv cea a situației actuale a imigranților și controlului la granițe. Oportunitatea colaborării pentru îmbunătățirea infrastructurii în regiunea Munților Carpați precum și cultura și moștenirea comună au fost subiecte discutate la această reuniune.

Șapte state din regiunea Carpatică (Republica Cehă, Republica Polonă, România, Republica Serbia, Republica Slovacă, Ucraina și Ungaria) sunt parte a unui acord internațional care are denumirea de Convenția – cadru privind protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților. Acesta este al doilea acord privind o singură

Rzeczpospolita Polska ratyfikowała Konwencję Karpacką dnia 27 lutego 2006 r. Weszła ona w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej 19 czerwca 2006 r. i stosuje się w Polsce do obszaru o powierzchni 18 612,48 km² (ok. 6% powierzchni lądowej kraju), określonego granicami administracyjnymi 200 gmin położonych w województwach małopolskim, pod-karpackim i śląskim. Rumunia ratyfikowała Konwencję Karpacką 10 października 2006 r. i weszła ona w życie, w stosunku do Rumunii, w pierwszym kwartale roku 2007. Na terytorium Rumunii znajduje się 40% całego łańcucha Karpat, zajmującego jedną trzecią powierzchnię kraju. Około dwóch milionów Rumunów zamieszkuje obszary górskie w około 745 miejscowościach.

Na konferencji wystąpiło ponad 20 mówców w panelach tematycznych: „Bezpieczeństwo w Europie Środkowo-Wschodniej: współpraca wielostronna i dwustronna: strefa Schengen – Grupa Wyszehradzka – Sąsiedzi”, „Strategia Karpacka – przyszłość współpracy”, „Karpaty – płaszczyzny współpracy”. Podczas ostatniego z nich wystąpił zaproszony na konferencję poseł Gerwazy Longher.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Foto: Paweł Kula (www.sejm.gov.pl)

regiune muntoasă după Convenția Alpină. Convenția Carpatică a fost adoptată pe 22 mai 2003 la Kiev și a intrat în vigoare pe 4 ianuarie 2006.

Republica Polonă a ratificat Convenția Carpatică pe 27 februarie 2006. În Republica Polonă a intrat în vigoare pe 19 iunie 2006 și se aplică pentru o suprafață de 18 612,48 km² (aprox. 6% din suprafață terestră a țării), delimitată de granițele administrative a 200

de comune așezate pe teritoriul județelor Małopolska, Podkarpackie și Silezia. România a ratificat Convenția Carpatică pe 10 octombrie 2006 care a intrat în vigoare în prima parte a anului 2007. Pe teritoriul României se află 40% din suprafața totală a lanțului carpatic care ocupă o treime din teritoriul țării. Aproximativ două milioane de români locuiesc în zona montană, în circa 745 de localități.

La conferință au luat cuvântul peste 20 de vorbitori abordând tematicile: „Securitatea în Europa Central-Estică: colaborarea multilaterală și bilaterală: spațiul Schengen – Grupul de la Visegrád (V4) – Vecinii”, „Strategia Carpatică – viitorul colaborării”, „Carpații – arii de cooperare”. Pe tema ultimului subiect a vorbit și deputatul Ghervazen Longher invitat la conferință.

Trad. I. Dascălu

POLONUS

Tel/Fax: 0230 520355

www.dompolski.ro

e-mail: redactia_polonus@yahoo.com

ISSN 1223-4192

Zdjęcia na okładkach: przód: I.Olszewska Marculeac, tył: dreamstime.com

Redaktor naczelny / Redactor Șef:

Stanisława Jakimowska

Kazimierz Longier (KL)

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Iwona Olszewska-Marculeac

Barbara Breabăn

Iuliana Dascălu

Ilona Biseada

Maria Mețec

Grup Mușatinii
tipografie · producție publicitară
SUCEAVA, tel.: 0230 523640

